

సాహిత్య
ప్రస్థానం

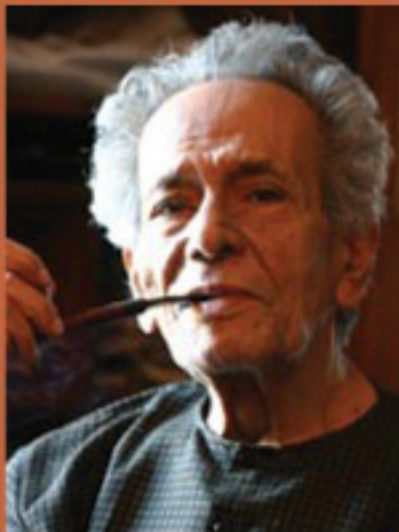
జూలై 2009

వెల రూ. 10

అటపాటల జగజ్జేత

ప్రజానాటక ప్రయోక్త

వైకుంఠం చిత్ర వైభవం

సాహితీ స్రవంతి

విశాఖపట్నంలో జూన్ 22న జరిగిన శ్రీశ్రీ శతజయంతి సభలో 'శ్రీశ్రీ సాహిత్యం సమకాలీనత' పుస్తకాన్ని ప్రముఖ కవి రామతీర్థ ఆవిష్కరిస్తున్న దృశ్యం. చిత్రంలో ఎం.ఎల్.సి. ఎం.వి.యస్. శర్మ పుస్తక రచయిత, ప్రస్థానం సంపాదకులు తెలకపల్లి రవి, విశాఖ జిల్లా సిపిఎం కార్యదర్శి సి.హెచ్ నర్సింగరావు

విశాఖపట్నంలో ఘనంగా జరిగిన శ్రీశ్రీ శతజయంతి సభ.

శ్రీశ్రీ వ్యక్తిత్వాన్ని సాహిత్య తత్వాన్ని సరైన రీతిలో విశ్లేషించిన విలువైన పుస్తకం
శ్రీశ్రీ సాహిత్యం - సమకాలీనత
 తాజా పరిచిన మూడవ ముద్రణ
 వెల: 20/- మాత్రమే
 ప్రజాశక్తి పుస్తకాలయాలలో లభించును

విఖ్యాత, విషాదాంతం...

ప్రపంచ పాప్ సామ్రాట్ మైకెల్ జాక్సన్ కన్నుమూత కళాభిమానులెవరినైనా కదిలిస్తుంది. ఓ కన్నీటి బొట్టు మౌనంగా జారిపోతుంది. నలుపు తెలుపు మేళవించిన విశ్వ కళా సంచలనం ఆయన. తన చిటికెన వేలు కదిలిస్తే వేలం వెర్రిగా ఎగబడిన కోట్ల మంది సంగీతాభిమానులు ఒకవైపు.. ఆ ప్రతి కదలికనూ అక్షరాలా కోట్ల దాలర్లలోకి మార్చిన సామ్రాజ్యవాద ధనస్వామ్య సంస్కృతి మరోవైపు కళ్లముందు నిలుస్తాయి. వాటన్నిటినీ లోతుగా తర్కించే సందర్భం కాదిది. ఆయన అసాధారణ ప్రతిభ కృషి ప్రప్రథమంగా స్మరించుకోవలసినవి. అవే లేకపోతే ప్రపంచం ఆయనను ఇంతగా ఆరాధించేది కాదు. అయితే సదరు ప్రపంచంపై రాజకీయ ఆర్థిక ఆధిపత్యం సాగిస్తున్న శక్తులే సాంస్కృతిక ఆధిపత్యమూ చలాయిస్తున్నందున అన్ని చోట్లా ఆయన పేరు మార్మోగింది. చిరంజీవి, ప్రభుదేవా వంటి వారు ఆయనను తాము ఎలా అనుసరించామో ప్రకటిస్తున్నారు. తెరపైనే గాక నిజజీవితంలోనూ ఆ పాప్ వరపడి ప్రపంచాన్ని అమితంగా ప్రభావితం చేసింది. ఇప్పుడు ఏ ఛానల్ చూసినా పిల్లలతో కూడా పిచ్చి పిచ్చి గెంతులు వేయించడం చూస్తూనే వున్నాం. ఆయన ఆదాయం విలాస వైభవ జీవితం గురించిన కథలకు అంతేలేదు. కళాకారుల ప్రసిద్ధికి ఇవన్నీ కొలబద్దలు కావడం కూడా మార్కెట్ సంస్కృతి ఫలితమే. జాక్సన్ నల్లజాతి గుండెచప్పుడుగా మొదలై దేహ వర్ణంతో సహా తెల్లజాతి సాంస్కృతిక ప్రతీకగా మారిపోవడం వెనక ఒక పెద్ద సామాజిక సందేశమే వుంది. చివరి దశలో ఆయన ఎదుర్కొన్న సమస్యలూ, సంక్షోభాలూ కూడా కళారంగంలో చొరబడిన కాలుష్యాన్ని పట్టి చూపిస్తాయి. పాల్ రాబ్బిన్ వంటి నల్లజాతి గాయకుల జీవితాలకు భిన్నమైన ధోరణి జాక్సన్ దీనంతటికీ వ్యక్తిగతంగా ఆయన బాధ్యుడు కాదు. అయితే నమూనాగా నిల్చి పోయాడన్నది నిజం. విపరీత ప్రచారమిచ్చే మీడియానే వికృత కథనాలను కూడా విస్తృతంగా వ్యాపింప చేయడం ఈ సంస్కృతిలో భాగం. వాటన్నిటి మధ్యనా ఆయన చివరకు అనుకోని విధంగా కన్నుమూయడం విషాదాంతం. ఆయన అసాధారణ ప్రతిభా ప్రస్థానానికి జోహార్లర్పిస్తూ అందులోనుంచి అనివార్యంగా నేర్చుకోవలసిన పాఠాలు నేర్చుకోవాల్సిందే. మనను వదలకుండా వెంటాడే జాక్సన్ ఆట పాటల్లో అనుక్షణం ఆ సందేశం మార్మోగుతుంటుంది.

కవరీపేజి పెయింటింగ్ : వైకుంఠం
బొమ్మలు : శివాజి, వెంకటేష్, లక్ష్మీనారాయణ, బి.వి.ఆర్. చారి,

ఈ సంచికలో...

కాసుక (కథ)	2
కవిత	6
విశిష్ట విమర్శకుడు రా.రా	7
ఉమెన్స్ కాలేజి - ఒక అధ్యయనం	12
కవిత	15
వైకుంఠం చిత్ర విన్యాసం	
- స్థానికతలో ఆధునికత	16
మాష్టార్ల సాహిత్యంలో స్త్రీతత్వ స్వరూపం	18
ప్రజాకళా ప్రయోక్త హబీబ్ తస్వీర్	22
అభిమన్యుడి ఆత్మచాత్య (అనువాద కథ)	25
కవిత	24
తొలి స్త్రీవాద నాదం కమలాదాస్	29
మంచి సమాజం కోసం	
కవిత్వ కవాతు చేస్తున్న స్వరూపరాణి	30
మైకెల్ జాక్సన్ నలుపు తెలుపు	33
శివయ్య అటుకులు మెప్పిను (కథ)	34
బుచ్చిబాబు - కథారచన	37
మార్క్సిస్టు నిబద్ధత గల కవి ఆరుద్ర	40
నల్లగొండ జిల్లాతో శ్రీశ్రీ ఆత్మీయ అనుబంధం	41
డైరీ	42
కొత్త పుస్తకాలు	47

సంపాదకవర్గం
తెలకపల్లి రవి (సంపాదకుడు)
కె.ఆనందాచారి
ఎ.సత్యభాస్కర్
వొరప్రసాద్
ఎం.నరహరి

కె. లక్ష్మయ్య, మేనేజర్

చిరునామా
సాహిత్య ప్రస్థానం
ఎం.హెచ్.భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజమాబాద్, ఆర్టిసి
కళ్యాణమండపం దగ్గర, హైదరాబాద్-500 020,
ఫోన్ : 27660013, 9490099059
ఫ్యాక్స్, 040-27635136,
ఇ.మెయిల్ : Prasthanam_ss@yahoo.co.in

కానుక

◆ కథ

- పుష్పాల కృష్ణమూర్తి

● వారం రోజులు పట్టింది అరకు నుండి భీష్మి దాకా
 ● చూడ్డానికి. లాస్ట్ డే ఈవెనింగ్ కైలాసగిరిపై ఉన్నాం. ధవళ కాంతుల్లో
 ● మెరిసిపోతున్న శివపార్వతుల ముందు నిలబడి ఫోటోలు తీసుకున్నాం.
 ● కొండంతా తిరిగి కోరుకున్న యాంగిల్స్ లో వీడియో తీసుకున్నాం. కాళ్లు
 ● నొప్పిపుట్టి, అలిసిపోయి, పక్కనే ఉన్న గార్డెన్ లో కూలబడ్డాం. అక్కడ
 ● మాలాగే చూడ్డానికి వచ్చిన ఫ్యామిలీస్, స్టూడెంట్స్, టూరిస్టులు, కొత్త
 ● దంపతులు కూర్చుని చిరుతిండ్లు తింటున్నారు. మేమంతా కనుచూపు మేర
 ● దాకా కనిపించే నీలి సముద్రాన్ని చూస్తూ, చిప్స్ లో దాని అందాల్ని
 ● అద్దుకోసాగాము.

మా ముందు పచ్చగడ్డిలో ఘూమారు రెండేళ్ల వయసున్న బాబు బుడి బుడి అడుగుల్లో, బంతిని తంతున్నాడు. దూరంగా వెళ్లిన దాన్ని పట్టుకుని పకా పకా నవ్వుతున్నాడు. బొద్దుగా, తెల్లగా, నీలి కళ్లతో మనోహరంగా ఉన్నాడు. వేసిన డ్రెస్సు, బూట్లు కూడా కాస్టీగా ఉన్నాయి. వాణ్ని చూడగానే మా పాప “అబ్బ బాబు చూడమూ ఎంత బావున్నాడో!” అనుకుంటూ పరిగెత్తుకెళ్లి, వాడి రెండు బుగ్గలపై ముద్దు పెట్టుకుంది. వాడు అదేం పట్టిచ్చుకోనట్లు బంతి మీదే దృష్టి నిలిపి, మళ్లీ దాన్ని తన్నడానికి తయారవుతున్నాడు. నల్లని పొడవైన వెంట్రుకలు వాడి లేత ముఖంపై పడుతుంటే, చంద్రునికి అడ్డం వస్తున్న కరి మబ్బుల్లా అనిపించింది. వాడి ఫోటోలు కేలండర్స్ గా రిలీజ్ చేస్తే లక్షల్లో పోతాయనిపించింది.

శివ తన డిజిటల్ కెమెరాతో బాబును రకరకాల యాంగిల్స్ లో ఫోటోలు తీస్తున్నాడు. కొత్తగా పెజైన అమ్మాయి భర్త పక్కనే దిగువకు వెళుతూ, బాబు బుగ్గలు పుణికి మరీ వెళ్లింది. బహుశా, తనకు అలాంటి బాబు పుట్టాలని మనసులో కోరుకుని ఉంటుందనిపించింది. ఇంతలో మా బాబు గబాల్ని పరిగెత్తుకెళ్లి, బంతిని పట్టుకుని, బాబును ఎత్తుకుని మేం కూర్చున్న దగ్గరకు పట్టుకొచ్చాడు. ఐస్ క్రీం బండి దగ్గర్నుంచి పాప ఆరు ఐస్ క్రీంలు పట్టుకొచ్చింది. మా అందరికీ తలోటి ఇచ్చి, బాబుకు మరోటి ఇవ్వబోయింది.

“వద్దమ్మా వాడికి జలుబు చేస్తుంది” వినిపించిందో మృదువైన స్త్రీ కంఠం.. అప్పుడు మాశాము వెనక్కు.

కాస్త దూరంగా రుద్ర గన్నేరు చెట్టు నీడన కూర్చుని ఉన్నారా దంపతులు. సింపుల్ గా ఉన్నా రిచ్ గా అనిపించారు. ఆయన ఫుల్ హేండ్స్ మీద టీక్ చేస్తే, ఆమె పింక్ కలర్ బార్డర్ వున్న అకుపపు

ధర్మవరం చీరకట్టుకుని నిండుగా ఉంది. చూడగానే నమస్కారం పెట్టాలన్నంత సంస్కారవంతంగా ఉన్నారీద్దరు. పక్కనో పదిహేనేళ్ల అమ్మాయి కాస్త ఎడంగా ఓ బుట్ట పట్టుకుని కూర్చుంది. అందులో వాటర్ బాటిల్స్, ట్రూట్స్, నేప్ కిన్స్ కనిపిస్తున్నాయి.

అంతవరకూ బాబు తలదండ్రులెవరో కూడా మేము పట్టించుకోలేదు వాడి ఆటల్ని చూస్తూ.

“పోనీ బిస్కెట్టివ్వచ్చా అంకుల్” అన్నాడు మా బాబు. వాళ్లు లేచి దగ్గరకొస్తు, “వద్దు బాబు. వాడి కివ్వాలైన మెనూ మధ్యాహ్నమే పూర్తయింది. ఓసినీ వాటర్. అది కూడా మేం ఇంటివద్ద నుంచి తీసుకొచ్చిన బాయిల్డ్ వాటర్ మాత్రమే.”

“మాశావా రమా. డబ్బున్న వాళ్లు తమ పిల్లలని ఎంత జాగ్రత్తగా పెంచుతారో? మనకో టైంటేబులుండదు. మెనూ ఉండదు. ఏది పడితే అది, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు తినేయడమే” అన్నాను.

ఐస్ క్రీం తింటున్న మా పిల్లలిద్దరూ, కాస్త సిగ్గుపడ్డారు. బాబు కోసమన్నట్లుగా వాళ్లిద్దరూ లేచి మా వైపు రాసాగారు. ఇక బాబుని తీసుకుపోతారని చెప్పి, చివరిసారిగా తనివితీరా అందరం తలో ముద్దు పెట్టుకున్నాం గట్టిగా.

బాబును ఎత్తుకుని వాళ్ల కందిస్తూ, “చాలా అందంగా ఉన్నాడు. మీ మనవడా?” అన్నాను.

“ఊహ.. కాదు” అన్నాడు నిలబడి.

“మరి మీ బాబా?” అన్నాను.

“ఊ..” అన్నాడు తల ఊపుతూ.

‘యాభై దాటినట్లుగా ఉన్నారు. వీరికింత చిన్న బాబా?’ నాకు ఆశ్చర్యమనిపించింది. పైకనలేదు. అయినా పేపర్లో చూడడం

లేదు. 'అరవయ్యేళ్ల బామ్మకు కవలపిల్లలు పుట్టారని.' మనసుకు సమాధానం చెప్పుకున్నాను.

“ఇంతకూ పేరేంటంకుల్” అడిగింది మా పాప.

“పేరా? పెట్టలా” అన్నాడు చేతిని అటీటు ఊపుతూ.

“ఏం బాబుకు ఇరవయ్యేకటి చేయలేదా?” అడిగాను ఆశ్చర్యంగా.

“మీరు జర్నలిస్టా?” అడిగాను నా ముఖంలోకి కుచ్చిసట్లుగా చూస్తూ.

“కాదు. వంచాయతీ రాజ్ డిపార్టుమెంట్లో సూపరింటెండెంట్గా చేస్తున్నాను. నా పేరు శ్రీనివాస్” పరిచయం చేసుకుంటూ చేయి చాపాను.

“వరప్రసాద్. షీ ఈజ్మై వైప్ డాక్టర్ హేమలత” పరిచయం చేశాడు. ప్రతి నమస్కారం చేశాను.

“చెప్పుకోడానికి కాస్త మొహమాటం కదండీ. కథలు రాస్తుంటారు. కొన్ని అవార్డ్స్ కూడా వచ్చాయి అప్పుడప్పుడూ ఉమన్ ఓరియంటెడ్ ఎస్సెస్ కూడా రాస్తుంటారు. అందుకే ఆ యాంగ్లటి..” అంది రమ నా గురించి.

“ఐ లైకిట్. సృష్టికి ప్రతి సృష్టి చేసే విశ్వామిత్రులన్నమాట” అన్నాడు చిరునవ్వుతో నా భుజం మీద చేయివేసి, పక్కనే కూర్చుంటూ. మేడం డాక్టర్ గారి పక్కన కూర్చుంది.

“ఇంతకూ, బాబుకు పేరెండుకు పెట్టలేదో చెప్పనే లేదు” అడిగాను డాక్టర్గారంత చొరవ చూపడంతో.

డాక్టర్ కానీ, వారి మిస్సెస్గానీ వెంటనే మాట్లాడలేదు. కొద్ది నిమిషాలు నిశ్శబ్దంగా ఉండి పోయారు. లవ్ లీగావున్న వాతావరణమంతా ఒక్కసారే గంభీరంగా మారి పోయింది.

“చెప్పకూడదేమీ వద్దలెండి” అన్నాను వారు సందేహిస్తుంటే.

“అదేం లేదు. మొదటి బాబుకు పేరు పెట్టాం. వీడికి పెట్టొద్దనుకున్నాం. గిఫ్ట్ అని పిలుస్తాం”

“స్కూల్లో అదే పేరు ఎక్కిస్తారా? సతీషన్, హరీషన్ పెడతారుగా” అన్నాను.

“వీడు స్కూలు దాకా వెళ్లక పోవచ్చు. ఐదేళ్ల లోపే చనిపోతాడు” అన్నాడు కూల్గా.

“అయ్యో! అదేంటి సార్? ఇంతమంచి బాబు చనిపోతాడా?” నేనూ మా ఆవిడ ఒకేసారి అన్నాం. మా అందరి ముఖాలూ వివర్ణమయ్యాయి. బాధ, జాలితో సింపతీగా మారిపోయాం.

“తప్పకుండా చనిపోతాడు. ఎందుకంటే వాడికొచ్చిన జబ్బులాంటిది”

“ఏం జబ్బుండీ. బ్లడ్ కేన్సర్?” అన్నాను.

“అదైనా, అమెరికా దాకా వెళ్లి నయం చేయించేవాళ్లం.

“సారీ డాక్టర్. మీరేమనుకోవద్దేం. నాకంతా కన్పూజన్గా ఉంది. పిల్లలేక తెచ్చుకున్నారా? అలాగైతే హెల్త్ బేబీనే తెచ్చుకుంటారు గదా. ఒకవేళ పిల్లలుండి తెచ్చుకున్నారంటే, ఏదో పెద్ద మోటోనే ఉంటది. మీ స్నేహితుడు కం స్నేహితురాలి కొడుకో... లేక బంధువులబ్బాయో..” అన్నాను నా రచయిత బుర్రతో విశ్లేషించి.

యైటీ పర్సంటేజ్ దాకా కేన్సర్ కేసులు సక్సెస్ అవుతున్నాయి. కాని అంతకంటే భయంకరమైన జబ్బు”

“ఏంటండి అంత పెద్ద జబ్బు” మా అందరిలోనూ ఉత్కంఠ

“ఎ.. యి.. డ్స్”

వేమందరం ఒక్కసారే, బాంబు మీద కూర్చున్నట్లు ఉలిక్కిపడ్డాం. గబాల్న బాబును డాక్టర్గారికందించాను భయంతో.

కామ్ గా బాబునందుకున్నాడు. విరక్తిగా పెదాలపై ఓ చిరునవ్వు, విరిసీ విరియనట్లుగా

మెరిసింది.

“ఇంత చిన్న బాబుకు ఎయిడ్స్ వచ్చిందంటే నమ్మలేక పోతున్నాం” అన్నాను కళ్లు విశాలం చేస్తూ.

“మీరే కాదు. మొదట మేమూ నమ్మలేదు. కాని నిజం”

“బాబు తల్లిదండ్రులు మీరు కాదనుకుంటా?” అన్నాడు శివ. మా రమకు బి.ఇడి., క్లాస్ మేట్. శివ ఆహ్వానం పైనే మేం ఫ్యామిలీతో వైజాగ్ టూర్ ఫ్లాన్ చేశాం. శివ వాళ్లది పెండుర్తి. టౌన్ లో కలిసే ఉంటది.

“తెలీదు. గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్ లో డెలివరీ అయి, ఎయిడ్స్ అని తెలిశాక వదిలేసి వెళ్లి పోయిందట తల్లి. ఇంచార్జ్ డాక్టర్ చారుమతి హెల్త్ కేర్ సెంటర్ కు అప్పజెప్పారు. అక్కడించి తెచ్చుకున్నాం”

“అంటే, మీరు పాజిటివ్ అని తెలిసే తెచ్చుకున్నారా? లేక కొంత కాలం తర్వాత తెలిసిందా?”

“తెలిసే, కావాలనే తెచ్చుకున్నాం. అంతా హెచ్.ఐ.వి. పాజిటివ్ కేసులున్న పిల్లలే ఉంటారు ఆ సంస్థలో.”

“సారీ డాక్టర్. మీరేమనుకోవద్దేం. నాకంత కన్పూజన్గా ఉంది. పిల్లలేక తెచ్చుకున్నారా? అలాగైతే హెల్త్ బేబీనే తెచ్చుకుంటారు గదా. ఒకవేళ పిల్లలుండి తెచ్చుకున్నారంటే, ఏదో పెద్ద మోటోనే ఉంటది. మీ స్నేహితుడు కం స్నేహితురాలి కొడుకో... లేక బంధువులబ్బాయో..” అన్నాను నా రచయిత బుర్రతో విశ్లేషించి.

హాయిగా నవ్వేస్తూ, “అలాంటిదేం లేదు. ఒక ఎయిడ్స్ వచ్చిన బాబును, చనిపోయేదాకా మేం పెంచాలనే కోరిక. అంతే”

“అదే ఎందుకు? మీకు పిల్లలేకా? జాలితోనా? ఇంకేదైనా మోటో ఉందా?”

“చెప్పడం మాకు పెద్ద అభ్యంతరం కూడా ఏమీ లేదనుకోండి. రచయితలంటున్నారుగదా. మీకేమైనా పనికొస్తుందేమో. వినండి” అంటూ డాక్టర్ హేమలత గారు నోరు విప్పారు.

వైజాగ్ లోనే, మేం ప్రాక్టీసు పెట్టి ముప్పయ్యేళ్లవుతోంది. హేమా క్లినికని శ్రీ స్టేర్ బిల్డింగ్. హండ్రెడ్ బెడ్లు. నా పేరు మీదే ఉంది హాస్పిటల్. మా పిల్లలిద్దరూ డాక్టర్లై అమెరికాలో స్థిరపడ్డారు.

రెండేళ్లకో, మూడేళ్లకో వస్తుంటారు. వచ్చిన కాడ్చిచి, అమెరికన్ ఫుడ్ తప్ప మన ఫుడ్ తినరు. నాకేమో మన వంటలన్నీ చేసి, తృప్తిగా పెట్టాలని. వీరికేమో పిల్లలతో బాగా ఆడుకోవాలని. కాని కాంప్లికేషన్స్ అంటారు, కడుపు నొప్పంటారు. దెబ్బలు తగులుతాయంటారు. వచ్చినంత వేగంగా వెళ్లిపోతుంటారు. మాకు చాలా అసంతృప్తిగా అనిజీగా ఉంటుండేది. మా పిల్లలు చిన్నగా ఉన్నప్పుడు చేయాల్సినంత ఎంజాయ్ చేయలేదు వాళ్లతో. ప్రొఫెషన్ డెవలప్ కావాలని, ఈవెనింగ్స్

కూడా పిల్లల కోసం టైం స్పెండ్ చేసేవాళ్లం గాదు. ఆయాకు అప్పజప్ప, ఎప్పుడూ క్లినిక్ లోనే కూర్చుండి పోయేవాళ్లం. అందుకే కాబోలు, మాతో ఎక్కువ ఎటాచ్ మెంట్ లేదు. దూరపు ప్రెండ్ తో బిహేవ్ చేసినట్లు, ఫోన్ లో మాట్లాడుతుంటారు. వాళ్లపిల్లలన్నా ఇక్కడ వదిలేసి పొమ్మంటే, 'అమ్మో ఇండియా లోనా? అసలువాడ్ని వదిలిపెట్టి వాళ్ల మమ్మీ ఒక్కరోజు కూడా ఉండలేదు' అంటారు. 'మరి వేం ఎలా ఉండగలుగుతున్నామురా?' అనాలనిపించేది. కాని వాళ్లు బాధపడతారని అనేవాళ్లం గాదు. ఇప్పుడు మాకు చిన్నపిల్లలుంటే ఎంత బాగుండు. అమ్మా... అమ్మా... అని కొంగుపట్టుకుని తిరుగుతుంటే, ఎత్తుకొని ముద్దు పెట్టుకోవాలని నా కోరిక. క్లినిక్ టేబుల్ మీద కూర్చుబెట్టుకుంటే, మెళ్లో స్టైత్ లాగుతుంటే నవ్వుకోవాలని వీరి కోరిక. ఒక బాబును తెచ్చుకుంటే మన సరదా తీరిపోయింది గదా. వాడ్ని మనలాగే డాక్టర్ చేయొచ్చు' అనుకున్నాం. వెంటనే మా పి ఆర్ ఓ కు చెప్పాం. సాసైటీలో హానరబుల్ మెంబర్స్ మి కాబట్టి, ఎవరూ అభ్యంతరం పెట్టలేదు. పైగా అప్రిషియేట్ చేశారు. అడాప్షన్ సెంటర్ నుంచి బాబును తెచ్చుకోవాలనుకున్నాం. ఏర్పాట్లన్నీ చక్కచక్కా పూర్తయ్యాయి. ఓ సందే బాబు కోసం వెళ్ళాం. ముందే చెప్పానా కనుక రెండేళ్ల వయసున్న పన్నెండు మంది పిల్లల్ని చూపించింది హౌస్ మేడం. ఒక బాబు మా ఇద్దరికీ బాగా నచ్చాడు. ఆ మూతి, ముక్కు, కండ్లు అచ్చం మా పెదబాబులా ఉన్నాడు. ఆ పిల్లవాడు కావాలని అడిగాం.

“ఎంత విచిత్రం మేడం. నిన్నటివరకూ అనాథ అనుకున్న సంజయ్, ఇప్పుడొకేసారి కోటిశ్రుదయ్యాడు. మీ ప్రేమని, తన స్వంతం చేసుకోబోతున్నాడు. బెసాప్ లక్ మేడం” అని మాకు విషెస్ చెప్పింది మృణాళిని. బాబును కారులో తీసుకుని ఇంటికొచ్చాం” అంతవరకూ చెప్పి, మంచినీళ్లకన్నట్లు ఆగింది. బుట్టలోని వాటర్ బాటిల్ అమ్మాయందించగా, తాగసాగింది.

మిగతా సగం నేను చెబుతాను అంటూ డాక్టర్ ప్రసాద్ గారు చెప్పడం మొదలు పెట్టారు.

“మా క్లినిక్ లో ఒక యం.డి, మరో యం.యస్, లేడీ గైసకాలజిస్టు పనిచేస్తున్నారు మేం కాక. సరిపోను సంపాదించుకున్నాం. కనుక డాక్టర్స్ మీద వదిలేసి, ఎక్కువ టైం బాబుతోనూ, టూర్స్ చేస్తూనూ

ఒక బాబును తెచ్చుకుంటే మన సరదా తీరిపోయింది గదా. వాడ్ని మనలాగే డాక్టర్ చేయొచ్చు' అనుకున్నాం. వెంటనే మా పి ఆర్ ఓ కు చెప్పాం. సాసైటీలో హానరబుల్ మెంబర్స్ మి కాబట్టి, ఎవరూ అభ్యంతరం పెట్టలేదు. పైగా అప్రిషియేట్ చేశారు. అడాప్షన్ సెంటర్ నుంచి బాబును తెచ్చుకోవాలనుకున్నాం.

గడపసాగాం.

మేం ఎలా ఊహించుకున్నామో, అచ్చం వాడిలాగే బిహేవ్ చేసేవాడు. ఎత్తుకుంటే నా కళ్లజోడు, వాళ్ల మమ్మీ ముక్కు పుడక లాగుతుండేవాడు. వేల రూపాయల బొమ్మలు కొనుక్కొచ్చి, వాడి రూం నిండా నింపేశాం. వాడి ఆటలు, మాటలు, నడకలు, నవ్వులు ఫోటోల రూపంలోనూ, సి.డి.ల రూపంలోనూ భద్రపరుచుకున్నాం.

ఏమైందో తెలీదు. ఒకరోజు సడన్ గా

మాషన్స్ స్టార్ట్ అయ్యాయి. ఎన్ని టేబెల్లు వేసినా తగ్గలేదు. రింగర్ లాక్టెడ్ సెలెన్ పెట్టాల్సి వచ్చింది. మూడు రాత్రులు మా కంటి మీద కుసుకు లేదు.

నాలుగో రోజు డాక్టర్ శేషు అన్నాడు వెళ్లగా. “మీరేమనుకోనంటే, ఓ సారి హెచ్.ఐ.వి. టెస్ట్ చేయడం మంచిది సార్” అని.

నాకెంత కోపమొచ్చిందంటే, డాక్టర్ దౌడ మీద ఒక్కటి వేయాలనిపించింది. “మేము ఫూల్స్ లా కనబడుతున్నామా? హెల్త్ బేబీనే కోరి తెచ్చుకున్నాం. తను కూడా మాకు ఫ్యామిలీ ఫ్రెండ్. మమ్మల్ని మోసం చేయదు” అన్నాను డాక్టర్ వైపు చీత్యారంగా చూస్తూ.

“సింటంమ్ము అలాగే కనబడుతున్నాయి సార్. మీ ఇష్టం” అనేసి వెళ్లిపోయాడు. హి ఈజ్ గోల్డ్ మెడలిస్ట్ ఇన్ పి.జి.

“అన్ని టెస్ట్లు చేశాం గదండీ. ఆ ఒక్కటి చేస్తే, డౌటు కూడా తీరుద్ది” అంది తను.

“హేమా. వాడి శరీరంలో నీడిల్ కుచ్చుతుంటే నేను భరించలేను. ఇప్పటికే, వాడి నరాల్లోకి మెడిసిన్ పంపిస్తూ, ఎన్ని చిత్ర హింసలు పెడుతున్నాం?” అన్నాను ఉద్వేగంగా.

“డాక్టర్స్ గా మనం ఎమోషన్ కాకూడదండి” అని ఓదార్చింది. నేనక్కడ ఉండలేక, టెర్రస్ ఎక్కి వెలిగిపోతున్న పట్టణాన్ని చూడసాగాను. టెన్షన్ తట్టుకోలేక సిగరెట్ వెలిగించి, ఎత్తుగా కనబడుతున్న ఆలయ గోపురం వైపుకు చూస్తూ, మనసులో భగవంతుని ప్రార్థించాను.

“దేవుడా... నా బాబుకు హెచ్ ఐ వి పాజిటివ్ రానీయకు. అది కాకుంటే ఏ డిసీజయినా, నేను బ్రతికించుకుంటా. ప్రాక్టీసు కొత్తగా స్టార్ట్ చేసినప్పుడు కూడా నిన్ను ఏమీ కోరుకోలేదు. మేమిద్దరము వృత్తిపట్ల డెడికేషన్ ఉన్నవాళ్లమే. తప్పక మేం క్లికవుతామని నమ్మకముంది” అని మనసులో కోరుకున్నాను.

పావుగంట తర్వాత నర్స్ వచ్చి, “మేడం రమ్మంటుంది సార్” అని చెప్పింది.

నా కెండుకో వెళ్లాలనిపించలా. నా మనసు మూలలో ఏదో అనుమానం. నెగిటివ్ అయితే, తనే వచ్చి చెప్పేది. తన మనసు నాకు

బాగా తెలుసు. మనసంతా గాయం ముద్దగా మారిపోగా, చాలా సేపటికి మెల్లగా వెళ్లాను. దుర్వార్త వినాల్సొస్తుందేమోనని భయపడసాగాను.

నా రూంలోకి ఎంటరవుతున్నాను. కూర్చున్న హేమ అమాంతం లేచి వచ్చి, నన్ను గట్టిగా వాటేసుకుని పెద్దగా ఏడ్చింది. నాకర్థమైంది. నేనూ కన్నీరు పెట్టుకున్నాను.

“మన బాబుకు పాజిటివ్ ఏమిటండీ. అయ్యో దేవుడా? మా కెందుకీ శిక్ష విధించావయ్యా” అని తలబాదుకుంటూ బల్లమీద కూలబడింది. నేనూ ఏడుస్తూ, ఆమెను ఓదార్చ సాగాను.

మరుసటిరోజు బ్లడ్ షాంపిల్స్, కన్ఫర్మేషన్ కోసం హైద్రాబాద్ లేబ్ కు పంపాము. అక్కడ పాజిటివ్ రిజల్ట్ వచ్చింది.

మహా అయితే, ఇంకో ఏడాదో, రెండేళ్లో. అంతకంటే ఎక్కువ బ్రతకడు. చనిపోతాడని తల్లిదండ్రులకు ముందే తెలిడం ఎంత సరకం?

ఫారిన్ నుంచి తెప్పించిన మెడిసిన్స్ వాడుతూ, మంచి డైట్ ఇస్తూ, మూడేళ్లు కాపాడుకోగలిగాం.

ఒక ఉదయం వాడికి ఎంతకూ తెల్లారలేదు. అమ్మా అనే పిలుపు ఆగిపోయింది.

వాడు దూరమయ్యాక కొన్ని నెల్లపాటు మేం మనుషులం కాలేక పోయాం. మాలో ఏదో అపరాధ భావం. ఉదయం తోటకు వెళ్లి మొక్కల్ని చూడడంలోనూ, సాయంత్రం గుడికి వెళ్లి గంటలకొద్దీ గడపటంలోనూ కాలం వెళ్లబుచ్చు సాగాం.

“ఇలా జరిగిందేమిటి హేమా. భగవంతుడికి మనం బాబును పెంచుకోవడం ఇష్టం లేనట్లుంది” అన్నాను గుడిమెట్ల మీద కూర్చుంటూ.

“నేనలా అనుకోవడం లేదండీ. అక్కడున్నా సంజు ఉండకపోను. తనను తీసుకుపోయే ముందు, లోకంలోని ఆనందాల్ని తల్లిదండ్రుల ప్రేమను చూపించాలనుకుని మన దగ్గరకు పంపించాడు అనుకుంటున్నాను. లేకుంటే, డాక్టర్స్ టెస్ట్ చేయకుండానే హెల్త్ రిపోర్ట్ ఇవ్వడమేంటి? వాణ్ణి మనం తెచ్చుకోడమేంటి చిత్రం కాకుంటే.” అంది ఫిలాసఫికల్ గా.

నాకందుకే హేమ నచ్చుద్ది. నెగిటివ్ యాస్ పెక్ట్ లో ఏది జరిగినా, దాన్ని పాజిటివ్ నేచర్ లో అపై చేసి చెబుతుంది. లేకుంటే నా చేతి మీద ఎన్నో కేసులు ఫెయిలయ్యాయి. శవం కాడ బంధువులు ఏడుస్తుంటే, బెడ్ రూంలో నేను కన్నీరు పెట్టుకునేవాణ్ణి. నన్ను ఓదార్చి, ఎంతో ధైర్యం చెప్పేది పాజిటివ్ ధింకింతో.

నాకు సడన్ గా ఓ ఆలోచన మెరిసింది. “నువ్వన్నదీ నిజమే హేమా. ఇలా బాధపడుతూ గడిపేకన్నా, మరో బాబును తెచ్చుకుంటే బాగుంటుంది గదా” అన్నాను.

“మీ ఇష్టమెప్పుడు కాదన్నానండి. ఆరోగ్యంగా ఉన్న పిల్లలు,

వాడు దూరమయ్యాక కొన్ని నెల్లపాటు మేం మనుషులం కాలేక పోయాం. మాలో ఏదో అపరాధ భావం. ఉదయం తోటకు వెళ్లి మొక్కల్ని చూడడంలోనూ, సాయంత్రం గుడికి వెళ్లి గంటలకొద్దీ గడపటంలోనూ కాలం వెళ్లబుచ్చు సాగాం.

అందుకే పేరు పెట్టడం ఇష్టం లేదు. గిఫ్ట్ అంటే, గాడ్ గిఫ్ట్ నుమాట. సాధారణంగా మనకు ఎవరేమన్నా కానుక లిస్తే కొంతకాలం పాటు మనతోనే ఉంటాయి. కాని, తరువాత పగిలిపోవడమో, ఎవరన్నా ఎత్తుకు పోవడమో జరుగుద్ది. శాశ్వతంగా గిఫ్ట్ లెప్పుడూ మనతో ఉండవు. ఈ గిఫ్ట్ ని భగవంతుడు తీసేసుకున్నాక, మరో హెచ్ ఐ వి పాజిటివ్ బాబునో, పాపనో తెచ్చుకుంటాం. ఇలా మాకు చేతనైనంత కాలం, మేం బ్రతికినంత కాలం చేద్దామనుకుంటున్నాం. అంతే గాదు! మా తదనంతరము మా హాస్పిటల్ ను హెచ్ఐవి వారి కోసం డొనేట్ చేద్దామనుకుంటున్నాము.” చెప్పడం ముగించి, సముద్రం వైపు చూడసాగాడు.

ఐదు నిమిషాలు అంతా నిశ్శబ్దం. బాబు అలసిపోయి, వాళ్లమ్మ మీద పడుకున్నాడు.

“కుప్ప రోగులకు సేవ చేసిన మదర్ థెరిస్సా గురించి, బాబా ఆవ్వే గురించి విన్నాం. కాని వారిని చూడలేదు. అదే కోవకు చెందిన మీ దంపతుల్ని ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాము. మా ఈ టూర్ లో అన్నవరం సత్యనారాయణ స్వామో, విశాఖ భద్రకాళి మాతనో జ్ఞాపకం ఉండరు. మా మనసుల మీద గాఢంగా ముద్ర వేసిన మీరు శాశ్వతంగా గుర్తుండిపోతారు.” అన్నాను లేచి నిలబడుతూ.

బాబును భుజం మీద పడుకోబెట్టుకుని, తనూ లేచింది.

“సారీ! వెళ్లే ముందు చిన్న రిక్వెస్టు. మీరు ఎయిడ్స్ సోకిన వారిపట్ల చూపిస్తున్న త్యాగానికి హేటూప్. మేము కూడా ఏదైనా చేస్తే బాగుంటుందనిపిస్తుంది. మమ్మల్నేం చేయమంటారు వారి కోసం” అడిగాను భక్తి భావంతో.

చిరునవ్వు నవ్వి “ఎయిడ్స్ అనగానే, మనసులో భయాన్ని, అసహ్యన్ని నింపుకుని బాబును నాకిచ్చావు చూడు. అల్లా ఎప్పుడూ చేయకండి. వాళ్లను ఎప్పుడూ చీదరించుకోకండి. మన కుటుంబ సభ్యుల్లా, ఫ్రెండ్స్ లా ఆదరించండి. ఇదే నేను మిమ్మల్ని కోరుకునేది. గుడ్ బై” అని షేక్ హేండిచ్చి కారువైపు మళ్లాడు.

ఆది దంపతుల్లా సాగిపోతున్న వారి వైపు చేతులు జోడించి నిలబడ్డాము.

ఒక ద్రోహి ఊరేగింపు

మౌనశ్రీ మల్లిక్

వాడు
 దగాపడిన వ్యధాభరిత గీతాలను
 క్షతగాత్రుల రోదనలను
 నునాయానంగా దాటుకుంటూ
 వెళుతుంటాడు -
 పక్కవాడి కడుపులో
 ఆకలి లావాలో మరుగుతున్న పేగులవాసన
 వాడి శ్వాసక్రియకు అలవాటోపోయింది -
 పరాయి తనంలో రాటుదేలిన వాడిదేహం
 మానవత్వపు దుస్తుల్ని విప్పి
 చౌరస్తాలో నగ్నంగా పూరేగుతోంది -
 వాడి మూడక్షరాల మనసు
 ఎన్నిసార్లు అత్యహత్య చేసుకొని ఉంటుందో -
 కుళ్లిపోయిన మనసు దేహానికి ఎరువుకదా!
 రానీ వాడి మనసు చస్తున్న కొద్దీ
 దేహం బలిష్ఠంగా మారుతుంది -
 వాడి అంధత్వాన్ని నర్జరీ
 చేసుకోవాలనుకుంటూనే
 కూలింగ్ గ్లాసులు పెట్టుకొని
 నిబ్బరంగా వెళుతుంటాడు -
 చినిగిపోయిన స్పృహను నోట్లను అతికించుకొని

చెల్లుబాటు అవుతూనే ఉంటాడు -
 కనీసం ఎవరి కన్నీళ్లు తాగుతున్నాడో
 తెలుసుకోకుండా వాడి దాహం తీర్చుకుంటాడు -
 అమానవీయ దేహంపై పట్టువస్త్రాలు కప్పి
 పై మెరుగుల సౌరభాలతో తళుక్కున మెరుస్తాడు -
 బరువులు వాడి జేబుల్లోంచి బ్యాంకు ఖాతాల్లోకి ప్రవహిస్తుంటాయి -
 పడుకొన్న ప్రతిసారి వాడికి కనిపించేది
 అనార్తుల చతిమంటలదృశ్యం -
 అయినా వాడి చేతులు
 టేబుల్ క్రిందకు వెళుతునేవుంటాయి -
 నెలకోసారియిచ్చే రెండువందల
 వృద్ధాప్యపించను కోసం రెండు యుగాల
 నీరీక్షణ
 ఫలాన్ని కోసుకుని చంపుకుంటాడు -
 ఆ మూడు కాళ్ల ముసలివాళ్ళు
 వాడినేమి చేయలేకపోవచ్చు -
 వాడి ద్రోహపు ద్రావక గాయాలు
 ఎవరికీ కనిపించకపోవచ్చు -
 కానీ మోసపోయివారి కన్నీళ్ళు
 ఆ కిరాతకుడి నులి వెచ్చని సాయంత్రాల
 గాజు గ్లాసుల్లో విషంగా మారి
 వాడి ప్రాణాలను హతమారుస్తాయి -
 అప్పుడు వాడికి జరిగేది అంతిమయాత్ర
 కాదు!

అది ఒక నిలువెత్తు ద్రోహపు ఊరేగింపు మాత్రమే

దగుల్బాజీ లోకం

- రుక్మాంగద రెడ్డి

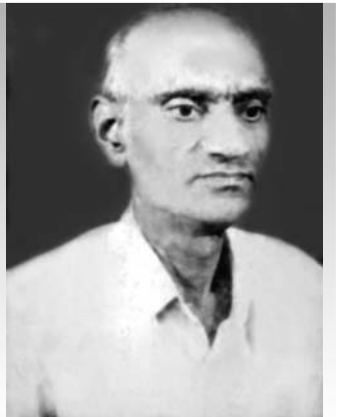
హా! జీ!
 ఈ దగుల్బాజీ లోకంలో -
 ప్రతి ఒకడూ
 ఒక దగాకోరు సిరంజీ
 కుట్రలూ కుతంత్రాలతో
 కుదుర్చుకుంటారు రాజీ -
 ఎవడి ఒంట్లో విషం కక్కుదామా
 ఎవడి ఇంట్లో వాసాలు లెక్కెడదామా
 ఎక్కడ డొక్కనిండా మొక్కుదామా
 ఎవణ్ణి పాతాళానికి తొక్కుదామా
 ఏ చాప కిందకు నీళ్లు తెద్దామా
 ఏ కాళ్ల కింద గోతులు తీద్దామా

ఎవడి కంటిలో దుమ్ము పోద్దామా
 ఎవడి వొంటికి కారం రాద్దామా
 ఇవే ఎత్తులు
 ఇవే జిత్తులు
 తేనే పూసినకత్తులు
 విషం నింపిన తిత్తులు
 ముందు దగా
 వెనుక దగా
 నిన్న దగా
 నేడు దగా
 బతుకంతా దగాదగా
 చితిదాకా దగాదగా

గొంతుకెండిపోతున్నా
 “సుజలా” అని పాదాలి
 కడుపు మండిపోతున్నా
 “సుఫాలాం” అని పొగదాలి
 ఎడారిలో వడలిపోతు
 “సస్య శ్యామల” మనాలి
 చీకటి భయపెడుతున్నా
 “శుభ్రజ్యోత్స్నా” అనాలి
 తరులు వాడిపోతున్నా
 విరుల సౌరు మెచ్చాలి
 రాళ్లను రతనాలనాలి
 ముళ్ళకావు పూలనాలి
 “తండులాలు నిండుకున్న”
 సామెత పలకాలిగాని
 గంజికూడ గతిలేదని
 గట్టి నిజం చెప్పొద్దంటు
 ఆకలి చావులు మొర్రో

అంటే దేశద్రోహివి
 హక్కులు అని అరచావో
 అవుతావ్ విభవ వాదివి
 న్యాయమంటే వాడవాడ
 నవ్వుతారు వెర్రివాడ!
 నీవుంటున్న సమాజం
 నిజం, ఇదోకాననం
 ఎంతమొత్తుకున్నగాని
 అది అరణ్య రోదనం!!

**“రాజీలేని మార్క్సిస్టు నిబద్ధత
నిర్ణయమైన మానసిక తత్వం
కత్తివాదరవంటి శైలి
విమర్శకునికే అవసరమైన
విస్తృత శాస్త్ర పాండిత్యం
సుకుమారమైన కళాసంవేదన
ఉన్న విమర్శకుడు రా.రా”**

- శ్రీ వల్లంపాటి వెంకట సుబ్బయ్య

విమర్శకుడుగా, సమీక్షకుడుగా పత్రికా సంపాదకుడుగా, కథకుడుగా, అనువాదకుడుగా, రచయితగా, వ్యాసకర్తగా, రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి గారు లబ్ధ ప్రతిష్ఠలు. వీరు 1922 ఫిబ్రవరి 28 న కడపజిల్లా సింహాద్రిపురం మండలం పైడిపాళెం అనే గ్రామంలో జన్మించారు. తల్లి ఆదిలక్ష్మమ్మ, తండ్రి బయ్యపురెడ్డి. కడపజిల్లా పులివెందులలోని డిస్ట్రిక్ట్ బోర్డు హైస్కూల్లో చదువుకున్నారు. అనంతపురంలో ఇంటర్ చదివారు. తర్వాత చెన్నైలోని గాంధీ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో చేరారు. ఇంజనీరింగ్ పూర్తికాలేదు. వ్యాపారం చేశారు. అందులో రాణించ లేకపోయారు.

1959లో మార్క్సిస్టు మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత రాజకీయ మాసపత్రిక “సందేశం”లో “వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం - సమాజ శ్రేయస్సు” అనే పెద్ద వ్యాసం రాశారు. ఈ వ్యాసం నుంచే రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి గారు రా.రా గా పేరు పొందారు. ఇలా పరిచయమై వీరు తెలుగు సాహిత్యంలో తనకంటూ ప్రత్యేకమైన విశిష్టమైన స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు. ఆయన విమర్శనాత్మక, సృజనాత్మక రచనలు చేశారు. కథలు, అనువాదాలు, సాహిత్య వ్యాసాలు, సాహిత్యేతర వ్యాసాలు ఎన్నో రాశారు. అయితే తెలుగుసాహిత్యంలో మాత్రం ప్రధానంగా రా.రా.కు విమర్శకుడుగానే ఎనలేని గుర్తింపు వచ్చింది.

వీరు ఎన్నో గ్రంథాల్ని రాశారు. “అలసిన గుండెలు” (కథాసంపుటి) “బాలసాహిత్యం”, “చంద్రమండలం” “శశిరేఖ”, “విక్రమార్కుని విద్వారం”, “అన్నం పెట్టిన చదువు”, “సారస్వత వివేచన” “పద్మవ్యూహం” (నాటిక) “సమాజం కోసం” (నాటకం), “వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం - సమాజశ్రేయస్సు”, “రా.రా. లేఖలు”, “అనువాద సమస్యలు”.

విశిష్ట విమర్శకుడు రా.రా

ప్రొ. వెలమల సిమ్మన్న

అనువాదాలు : మాస్కో ప్రగతి ప్రచుణాలయం తరుపున మార్క్స్, ఎంగెల్స్ సంకలిత రచనలు, లెనిన్ సంకలిత రచనలు, పెట్టుబడిదారీ అర్థశాస్త్రం, గోర్కీకథలు, చెహోవ్ కథలు మొదలైనవి.

‘అలసిన గుండెలు’ అనే శీర్షికతో రా.రా గారు రాసిన పన్నెండు కథలు అచ్చు అయ్యాయి. అందరూ ఉపేక్షించే అంశాల్ని ఇతివృత్తంగా తీసుకుని కథలు రాశారు. ప్రతికథలోనూ కథాకథనం బాగుంది. వస్తువుకు సంబంధించి కథల్లో ఎక్కువ భాగం ఆర్థిక అంశాల్ని, స్త్రీ సంబంధిత అంశాల్ని ప్రధానంగా చర్చించారు ఈ కథలేకాక ‘కావ్యచిత్ర’ అనే పెద్ద కథ కూడా రాశారు. ఈ సంపుటిలోని కథలు 1958-60 మధ్య రాశారు. ఈ సంపుటికి ముందుమాట కొ.కు గారు రాశారు.

రా.రా గారు లేఖలు చాలావున్నాయి. ఆయన చేసిన వాదోపవాదాల్లో వుండే కఠినతనం లేఖల్లో వుండదు. లేఖల్లో అప్యాయత, అత్యీయత, సంయమనం కొట్టవచ్చినట్టు కన్పిస్తాయి. రా.రా గారు సోదుం గోవిందరెడ్డి, కేతువిశ్వనాథరెడ్డి, రామ్మోహన్, రామప్ప, చెన్నారెడ్డి, గజ్జెలమల్లారెడ్డి, కె.వి. రమణారెడ్డి, మొదలైన వారికి లేఖలు రాశారు.

వీరు అనువాదంలో దిట్ట. మాస్కోలో వుంటూ ఎన్నో సోవియట్ పుస్తకాల్ని ప్రగతి ప్రచురణాలయం కోసం అనువదించారు. అనువాదంపై ఆయన రాసిన ‘అనువాద సమస్యలు’ అనే పుస్తకానికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం లభించింది. అనువాదకుడు మూల రచన యొక్క అర్థాన్ని, తాత్పర్యాన్ని శ్రద్ధగా గమనించి మూల రచయిత భావాల్ని నిర్దుష్టంగా, సమగ్రంగా గ్రహించి, ఆ భావాల్ని అత్యుత్తమంగా వ్యక్తం చేయగల పదాల్లో తెలియజేయాలి అప్పుడే అది మంచి అనువాదం అవుతుందని రా.రా గారు అన్నారు.

కొత్త పదాల్ని సృష్టించడాన్ని రా.రా గారు సమర్థిస్తారు. అంతేకాదు కొత్త పదాల్ని సృష్టించడం అనువాదకుల బాధ్యత అని కూడా అంటారు. కొత్త పదాల్ని ప్రయోగించేటప్పుడు ఆ నుడికారాల్ని బ్రాకెట్లలో కానీ, పాద వివరణల ద్వారా కానీ వివరించాలి. లేదా పుస్తకం చివరలో వాటన్నింటినీ ఒకేచోట పదకోశం రూపంలో తెలపాలి అని సూచిస్తూ పదాలు గతంలో లేని అర్థాలు సంతరించుకుంటాయని వివరిస్తూ రా.రా. విప్లవం, అభ్యుదయం, ఉద్యమం, అలీన అనే పదాల్ని గతంలో లేని అర్థంలో వాడుతున్నారనీ నగరమంటే సిటీ అనీ, పట్టణం అంటే టౌన్ అనీ వేరు వేరు అర్థాల్లో వాడుతున్నామనీ కనుక కొత్త నుడికారాల్ని సృష్టించుకోవడమూ పాతవాటిని కొత్త అర్థాల్లో

పుపయోగించడమూ భాషాభివృద్ధికి అవసరమని రా.రా. గారు అభిప్రాయపడ్డారు. ఏ భాష నుంచి మరే భాషలోకైనా అనువాదం కష్టమైందేనని రా.రా గారు పేర్కొన్నారు.

1959-63 మధ్యకాలంలో రా.రా గారు 'సవ్యసాచి', 'సంవేదన', పత్రికలు నడిపారు. 'సవ్యసాచి' కీ 'సంవేదన' కూ చాలా తేడా వుంది 'సవ్యసాచి' రాజకీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక. 'సంవేదన' సాహిత్య త్రైమాసపత్రిక. 'సవ్యసాచి' ఖర్చు కడపజిల్లా కమ్యూనిస్టు పార్టీ భరిస్తే, 'సంవేదన' ఖర్చు యుగ సాహితీ అనే సాహిత్య సంస్థ భరించేది. ఆ.వి.ఆర్, కొ.కు మొదలైనవారి వ్యాసాలు ఇందులో ముద్రించబడ్డాయి.

మార్క్స్ వాదంలో ఆరితేరిన వారు రా.రా. గారు. మార్క్స్ వాదాన్ని తెలుగు సాహిత్యానికి అన్వయించడానికి తన ప్రతిభా ప్రజ్ఞా పాటవాల్ని పుపయోగించారు. సాహిత్యానికన్న శక్తిని సమాజాన్ని మార్చే శక్తిని రా.రా గారు విశ్లేషించారు.

సుప్రసిద్ధ సాహితీ విమర్శకులు రా.రా. విమర్శనారంగంలో నిజాయితీ, నిష్పక్ష పాతానికి సూటిదనానికీ, నిర్మోగమాటానికీ పెట్టింది పేరు వీరు. ఆయన చేసిన విమర్శలు చాలా కఠినంగా వుంటాయి. సమీక్షల్లోనూ, విమర్శల్లోనూ రా.రా చండశాసనుడు. అలాగని పక్షపాతంతో చేసినవి కావు. తానునమ్మిన సిద్ధాంతాల్ని తు.చా తప్పుకుండా అన్వయించేసి మరీ రాస్తారు. ఈ భావజాలం నుండే ఆయన సమీక్షలు విమర్శలు వచ్చాయి.

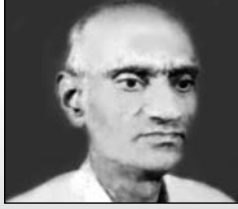
సమీక్షల్ని, విమర్శ స్థాయికి తీసికెళ్ళిన ఘనత రా.రా. గారికి దక్కుతుంది. చాలామంది సమీక్షవేరు. విమర్శవేరు అని వాదిస్తారు. పుస్తక సమీక్షలు అన్నీ ఇంచుమించు పాఠకులకు పరిచయం చేసినవిగా వున్నాయి. పుస్తకాన్ని శాస్త్రీయంగా, నిష్పాక్షికంగా, లోతుగా, నిశితంగా విమర్శించడం లేదని ఒక అపవాదు వుంది. దీన్ని గమనించిన రా.రా గారు పుస్తక సమీక్షలో తనదైన శైలిలో విమర్శలు చేశారు. అవే గొప్ప విమర్శకులుగా పేరు ప్రఖ్యాతలు తెచ్చి పెట్టాయి.

వీరి విమర్శలో వ్యక్తిగతం వుండదు. అంతా సాహిత్యానికి సంబంధించినదే వుంటుంది. సాహిత్యేతర విషయాల్ని ఆయన విమర్శలోకి తీసుకోరు "ఒక రచనను విమర్శించేటప్పుడు ఆ రచయిత రాసిన ఇతర రచనలనూ ప్రస్తావించవచ్చు. ఆ రచయిత సాహిత్య జీవితమంతటిని ప్రస్తావించవచ్చు. అందులో అన్యాయమేమీ లేదు. కానీ అతని సాహిత్యేతర జీవితాన్ని ప్రస్తావిస్తే అది అక్రమమై వ్యక్తిగత విమర్శ అవుతుంది" అని అన్నారు.

విమర్శ మేధోవ్యాపారం మాత్రమే కాదంటూ, సాహిత్యాన్ని ముందు హృదయంతో ఆస్వాదించి, తర్వాత మేధస్సుతో పరిశీలించిన వాడే ఉత్తమ విమర్శకుడౌతాడని నొక్కి వాక్కాణించారు.

రా.రా గారు నవలలు, కథలు, కవితలు, సాహిత్యకారుల గురించి వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాల్ని విమర్శనాత్మక దృక్పథంలో పరిశీలిస్తే విమర్శకుడుగా తెలుగు సాహిత్యంలో రా.రా స్థానం ఏమిటో నిర్ధారించవచ్చు.

మహీధర రామ్మోహన రావుగారి "ఎవరికోసం," "కొల్లాయి గట్టితేనేమి", "స్వయంవరణం" అనే నవలల్ని రా.రా గారు సమీక్షించారు.

మార్క్స్ వాదంలో ఆరితేరిన వారు రా.రా. గారు. మార్క్స్ వాదాన్ని తెలుగు సాహిత్యానికి అన్వయించడానికి తన ప్రతిభా ప్రజ్ఞా పాటవాల్ని పుపయోగించారు. సాహిత్యానికన్న శక్తిని సమాజాన్ని మార్చే శక్తిని రా.రా గారు విశ్లేషించారు.

'ఎవరికోసం' నవలను నడపటంలో రచయిత మంచి నేర్పు కనపరిచారని రా.రా గారు అభిప్రాయపడ్డారు. అంతేకాక సాంఘిక, ధార్మికాది భిన్నశక్తుల మధ్య జరిగే ఘర్షణను పాత్రల హృదయాల్లోని అంతర్భ్రమంగా చిత్రించిన మొట్టమొదటి నవల అని ప్రశంసించారు. ఈ నవలలోని కొన్ని లోపాల్ని కూడా విపులీకరించారు. "శిల్పంలో దుష్కరమైన పద్ధతి అవలంబించడం వల్ల పాత్రల మధ్య తాత్విక చింతన స్వీయ మనః పరిశీలన కొరవడి, పాఠకుల్ని మెప్పించలేకపోయిందని సమస్యల ప్రాధాన్యం వల్ల పాత్రల ప్రాముఖ్యం తగ్గిందని సమస్యల విస్తృతికి తగినట్లు సన్నివేశాలు కూడా పెరిగివుంటే బాగుండేది" అని రా.రా గారు లోపాల్ని ఎత్తిచూపారు.

రా.రా గారు పుస్తక సమీక్షలు ఎన్నో చేశారు. సమీక్షల స్థాయిని పెంచారు. అవి విమర్శనాత్మక వ్యాసాలుగా తయారయ్యాయి. ఉదాహరణకు "కొల్లాయి గట్టితేనేమి" నవలపై రా.రా గారు విస్తృతమైన సమీక్ష చేశారు. చారిత్రక నవల లక్షణాల్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ నవలను వివేచన చేశారు. ఈ నవల సమీక్షలో రా.రా గారు జీవితానికీ సాహిత్యానికీ మధ్యవుండే సంబంధాన్ని సైద్ధాంతికంగా విపులీకరించారు. ప్రపంచ ప్రసిద్ధ సౌందర్య శాస్త్రవేత్త గియోర్గిలూకాచ్ భావనల ఆధారంగా ఈ నవలను సమీక్షించానని పేర్కొన్నారు.

'స్వయంవరణం' వ్యూడల్ భావాలపై తిరస్కరణను వివరించిన నవల. ఇందులో రచయిత చెప్పిన తిరుగుబాటు ప్రబోధంలో కొత్తదనం వుందని రా.రా అభిప్రాయపడ్డారు.

రా.వి శాస్త్రి రాసిన 'రాజు-మహిషి' నవలలో ముఖ్యంగా మితిమీరిన వర్ణనలు వుండటం ప్రధాన లోపంగా పేర్కొన్నారు. నవలలో ఇతివృత్తానికి కట్టుబడి అందులోని అంశాలు వుండాలని రా.రా అన్నారు.

సప్తపది (రేడియో నవలిక)లో ఏడుగురు స్త్రీ రచయితలు రాసిన నవలికలు వున్నాయి. కనపర్తి వరలక్ష్మమ్మ, శ్రీదేవి, మాలతీ చందూర్, దుర్గాకుమారి, ఇల్లిందుల సరస్వతీదేవి, కె. రామలక్ష్మి, పి. సరళాదేవి గార్లు. ఈ నవలికల్ని వీరు సమీక్షించారు. "ఎంత ఉదారంగా చూసినా, ఎంత అబలాపక్షపాతంతో చూసిన ఇందులో సాహిత్య లక్షణాలు ఎక్కడా కనిపించవని అన్నారు. పాత్రల్లోనూ, సన్నివేశాల్లోనూ పరస్పర సంబంధంకాని, సహజత్వం కాని లేవని రకరకాల రంగులూ, రకరకాల సైజులూ గల పాత్రవీరలు చించుకొచ్చి అవసరానికి అర్థంట్టుగా తయారుచేసిన అతుకుల బొంతగా కనిపిస్తుండేకాని రచనకొక సమ్మగ్రూపమంటూ లేదని" చాలా తీవ్రంగా విమర్శించారు.

సోదం జయరాం గారి 'వాడిన మల్లెలు' కథాసంపుటిని సమీక్ష చేశారు రా.రా గారు. శిల్ప పరంగా, వస్తుపరంగా ఈ కథల్ని మంచి కథలుగా ప్రశంసించారు. జయరాం కథల్లో "ప్రగతి శీలమైన సామాజిక దృష్టి, సంయమన శీలమైన శిల్పశక్తి, వున్నాయని అనుభూతి సంపద లోపించినా ఆయనలోని సామాజిక దృష్టి పాఠకుల్ని ఉత్తేజ పరుస్తుందని, భ్రమలతోనూ మానసికంగా నీరసించి పోయిన మధ్య తరగతి జీవులకు మంచి షాక్ ట్రీట్ మెంట్ కథలు అని" రా.రా పేర్కొన్నారు.

కుప్పిరెడ్డి పద్మనాభరెడ్డి గారి కథలు సంపుటి "కుట్రకు

సమీక్ష రాశారు. ఈ కథలు సీరియస్ గా కన్పించవు కాని వీటికి జీవితపు స్పర్శవుందని అన్నారు. కథల గురించి రాసిన ఆఖరి వ్యాసం “చాసోరచనాత్త్వం” చాసోసప్తతి పూర్తి సాహితీ సంచిక (1985)లో ప్రచురించబడింది. చాసోను ఉత్తమ కథకులుగా రా.రా గారు భావించారు.

చలం సాహిత్యంపై చాలా చాలా విమర్శలు వున్నాయి. డాక్టర్ నిమ్మగడ్డ వెంకటేశ్వరరావు గారు “చలంశృశాన సాహిత్యం” అనే గ్రంథంలో తీవ్రంగా విమర్శించారు. చలంపై విమర్శలు చేస్తూ రావుగారు ఎలా తప్పుతోపపట్టారో రా.రా గారు వివరించారు. అలాగని చలం లోపాల్ని రా.రా గారు చెప్పలేదని కాదు. చలంలోని లోపాల్ని వున్నవి వున్నట్లు రా.రా గారు తెలియజేశారు. “చలం దృష్టిలోని లోపంయేమిటంటే

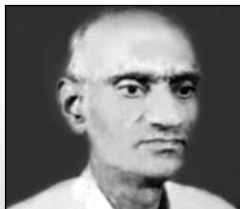
ప్రేమను, ప్రేమ వివాహాలను సమర్థించడంతో ఆయన ఆగలేదు ప్రేమలేని వివాహాలు విచ్ఛిన్నం కావలసిందే అని ఉద్ఘాటించడంతో ఆయన ఆగలేదు. స్త్రీలు లేచిపోవడాన్ని సమర్థించడంతో ఆయన ఆగలేదు. స్త్రీ పురుషుల మధ్య శరీరాకర్షణకు ఆయన విపరీతమైన అలౌకికమైన విలువయిచ్చి, దానినొక మతంగా ప్రచారం చేసినాడు. మైదానం లాంటి కథల్లో జరిగిందే. మరి కొన్ని చోట్ల ఈ ఆకర్షణమంబనా లింగనాదుల వర్ణనతో కలిసి బూతు సాహిత్యపు అంచుల దాకా వెళ్ళింది” అని అభిప్రాయపడ్డారు. రా.రా గారు విమర్శలో తన పర అనే భేదాలు వుండవు. విమర్శ విమర్శే. వ్యక్తిగతం వ్యక్తిగతమే. అదే ఆయన విమర్శలోని ప్రత్యేకత విశిష్టత కూడా.

మరో దగ్గర చలంను రా.రా గారు ఎంతో ఉన్నతంగా భావించి “మహానుభావుడు చలం” అనే వ్యాసం రాశారు. ఇందులో చలం గారిని కొత్త చైతన్యం గల వాడుగా కొనియాడాడు. మరోసారి చలంలోని లోపాల్ని ఎత్తి చూపుతూ పాత్రల్లో రచయిత ప్రవేశించి ఉపన్యాస ధోరణిలో మాట్లాడటం చలంలోని ప్రధాన లోపం అని రా.రా గారు అంటారు.

గురజాడ అంటే రా.రా గారికి మక్కువ ఎక్కువ. ఆయన గ్రంథాలన్నీ ఆధునిక భావాలతో కూడుకున్నవని తెలియజేశారు. కె.వి. రమణారెడ్డి గారు గురజాడపై రాసిన “మహోదయం”ను ‘విజ్ఞాన సరస్వత్యం’ గా కొనియాడారు. గురజాడ మీద సమగ్రమైన జీవితకథ లేని లోటు ఈ ‘మహోదయం’తో తీరుతుందని అభిప్రాయపడ్డారు. ఇందులో రమణారెడ్డి గారి శైలి బరువుగా వుందని విమర్శించారు. వ్యవహారిక భాషలో ఈ గ్రంథంలేదని అదిలోపమేనని తెలియజేశారు.

రా.రా గారు కొ.కు గురించి రెండు వ్యాసాలు రాశారు. సాహిత్య ప్రయోజనం పుస్తకానికి పరిచయం, కొ.కు సాహిత్యం ఐదో సంపుటానికి రాసిన ముందుమాట. ఈ రెండు వ్యాసాల్లో కొ.కు సాహిత్య వ్యక్తిత్వం గూర్చి రాశారు. సాహిత్యానికీ, శిల్పానికీ గల ప్రగాఢ సంబంధం గురించి కొ.కుకు స్పష్టంగా తెలుసునని, అభ్యుదయ సాహిత్యానికి ఆయన ఇన్స్పిరేషన్ అని, గురజాడ తర్వాత సాహిత్య ప్రయోజనం గురించి స్పష్టమైన అవగాహన వున్న వాడు కొ.కు యేనని రా.రా అన్నారు.

అర్.యస్. సుదర్శనం రాసిన సాహిత్యంలో ‘దృక్పథాలు’ అనే విమర్శ గ్రంథానికి రా.రా గారు ‘సంవేదన’ సంచికలో ‘పేరమీరిన

చలంను రా.రా గారు ఎంతో ఉన్నతంగా భావించి “మహానుభావుడు చలం” అనే వ్యాసం రాశారు. ఇందులో చలం గారిని కొత్త చైతన్యం గల వాడుగా కొనియాడారు.

మేధ’ అనే పేరుతో సమీక్షించారు. అర్.యస్. సుదర్శనంగా వివిధ వ్యాసాల్లో తమదృక్పథానికి అనుకూలమైన అంశాల్ని చదవడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అంతే కాని వున్నదున్నట్లు అధ్యయనం చేసి, విశ్లేషించడానికి ఆయన ప్రయత్నం చేయలేదని విమర్శించారు.

కవితత్వం విషయంలో కూడా రా.రా విమర్శ ఘాటుగా వుంటుంది. ‘సవత’ పత్రిక, కాళోజి ‘జీవనగీత’, వరవరరావు ‘చెలినెగళ్ళు’ దిగంబర కవితత్వం మూడో సంపుటి గ్రంథాల్ని రా.రా సమీక్షించారు. శ్రీశ్రీ సంపాదకుడుగా వెలువడిన ‘సవత’ పత్రిక గురించి రా.రా ‘ఆశాపహమైన నవకవితా తేజస్సు’ అనే పేరుతో సమీక్ష చేశారు. ఈ

సమీక్షలో స్థూలంగా “కవితత్వంలో అనుభూతి ప్రాధాన్యత వుండాలని అలంకారాలు శబ్దాలు ఇత్యాలు బాహ్య సౌందర్యాలు మాత్రమేనని, అవే కవితత్వం కావు” అని రా.రా అన్నారు ‘సంవేదన’ ‘కాళోజిగీత’ అనే పేరుతో ‘జీవనగీత’ను రా.రా సమీక్షించారు. ఇందులో కాళోజిని అసలు కవే కాదని అభిప్రాయపడ్డారు. అనువాదంలోని లోపాల్ని ప్రధానంగా ఎత్తిచూపారు. అనువాద లోపాల్ని, రచనలోని అకవిత్వాంశాల్ని తీవ్రంగా ఖండించారు. ‘సంవేదన’ మూడో సంచికలో ‘చెలినెగళ్ళు’ కవితాసంపుటిని ‘పర్ణమాన కవి వరవరరావు’ అనే పేరుతో సమీక్షించారు. కవిలో హేతు బద్ధమైన అభ్యుదయ దృక్పథం వుందనీ, కానివంతగా చెప్పాలని, అసాధారణంగా చెప్పాలనే ప్రయత్నం చేయాలనే తపన వుందని రా.రా పేర్కొన్నారు.

“దిగంబర కవితత్వం”పై రా.రా గారు తీవ్రమైన విమర్శచేశారు. దిగంబర కవితత్వం అసలు కవితత్వం కాదు అదొకపైత్వం అని అన్నారు. “కుళ్ళిపోయిన ఈ సమాజం మీద, దీనికి కారణమైన రాజకీయ నాయకులమీద సామ్యవాదుల మీద, సినిమాల మీద, సినీ తారల మీద (ప్రొడ్యూసర్ల మీద కాదు) పెట్టుబడి దారుల మీద, ఇంకా ఎవరిమీదనో కోపం కన్పిస్తునే వుంది. వీళ్ళ కోసం నిప్పులు కక్కుతున్నట్లు కూడా మనకు కనబడుతుంది. కానీ వీళ్ళకు నిజంగా కోపం వుందని తెలిసినంత మాత్రాన అది కవితత్వం కాదు. ఆ కోపంలో కొంతైనా మనకు కలిగితే ఈ కుళ్ళు సమాజం మీద, ఈ కుళ్ళుకు కారణమైన వారిమీద అప్పుడు మాత్రమే అది కవితత్వం అవుతుంది. అదిలేదు కనుకనే వీళ్ళు రాసింది కవితత్వం కాలేక పోతున్నది. నిజంగానే జుగుప్స కలిగించే కవిత్యమిది. అని రా.రా గారు తీవ్రంగా ఖండించారు.

వీరు “మల్లారెడ్డి గేయాలు”, “అద్భుత దీపక్ ప్రాణం”, అమ్మంగి వేణుగోపాల్ ‘మిణుగురు’, కవితా సంపుటలకు పీఠికలు రాశారు. ఈ పీఠికల్లో కూడా విమర్శ చోటుచేసుకుంది.

అద్దేపల్లి రామ్మోహన రావు గారు ‘శ్రీ శ్రీ కవితా ప్రస్థానం’ అనే గ్రంథాన్ని రాశారు. ఈ గ్రంథానికి సమీక్ష రాశారు రా.రా గారు. అద్దేపల్లి మీద ఘాటైన విమర్శచేశారు. మహాకవికి అర్థం చెప్పడం దగ్గర్నుంచి కృత్రిమ చట్టాల్ అనే దుష్ట సమాసాన్ని వాళ్ళానించడం వరుకు అద్దేపల్లివి దుర్వ్యాఖ్యానాలే అని నిశితంగా విమర్శించారు. అద్దేపల్లివారి అభిప్రాయం ప్రకారం వస్తువు కాదు ముఖ్యం శిల్పం. అశిల్ప చర్చ కూడా భారతీయ కావ్యశాస్త్ర విభాగాలైన అలంకార

మహాకవి శ్రీశ్రీ శతజయంతిని తెలుగు సాహిత్యలోకం స్ఫూర్తివంతంగా జరుపుకుంటోంది. సాహితీప్రపంచం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా శతజయంతి కార్యక్రమాల ఏర్పాటుకు చొరవతీసుకుంటున్నది. తెలుగు భాషను, భావాన్ని ఒక్కసారిగా కుదుపుకు లోనుచేసిన శ్రీశ్రీ స్మరణ నిత్యం చైతన్యదాయకం. తెలుగు కవిత్వంలో పెనుమార్పును తీసుకొచ్చిన శ్రీశ్రీ కవిత్వం ఆంధ్రదేశంలో తిరుగులేని ప్రభావాన్ని చూపింది. సాహిత్యరంగంలో ఘనమైన కీర్తిశిఖరాలందుకున్న యుగకవి తన వ్యక్తిగత జీవితానికి వచ్చేటప్పటికి అంతగానూ వివాదాస్పదం అయ్యారు. శ్రీశ్రీ వ్యక్తిత్వం, సాహిత్యంపై సరైన అవగాహన పొందటంలో కొంత సంక్లిష్టత ఎదురవుతుంది. ఆ కొరతను కొంత తీరుస్తూ సాహిత్యప్రస్థానం మే నెల శ్రీశ్రీ ప్రత్యేక సంచికను తీసుకొచ్చింది. ఆ సంచికకు అనూహ్యంగా మంచి స్పందన లభించింది. రెండో ముద్రణ కూడా చేయాల్సి వచ్చింది. ఆ రెండో ముద్రణ కాపీలు కూడా అయిపోయాయి. శ్రీశ్రీపై తెలుగు ప్రజలకు గల అభిమానం మరోసారి ఈ విధంగా రుజువైంది. ఇది సాహిత్యప్రస్థానం నిర్వాహకులకు సంతోషం కలిగిస్తున్నది. ఆదరించిన శ్రేయోభిలాషులకు, శ్రీశ్రీ అభిమానులకు ధన్యవాదాలు.

- సంపాదకుడు

ధ్వన్యాదులు పునాదుల మీదనే. ఇది నూటికి నూరుపాళ్లు ఆధునిక దృక్పథం కాదు. రారా గారు అక్షరాలా ఆధునికుడు. అభ్యుదయవాది. మార్క్సిస్టు విమర్శకుడు.

‘శ్రీ శ్రీ తాత్విక చిత్త వృత్తి’ అనే వ్యాసాన్ని రా రా రాశారు. శ్రీ.శ్రీ కవిత్వంలోని కొన్ని భాగాల్ని ఉటంకించి తాత్విక లక్షణాల్ని వ్యాఖ్యానించారు.

రా రా గారి సమీక్షలో మరో మంచి ఉదాహరణగా తిలక్ రాసిన ‘అమృతం కురిసిన రాత్రి’ దీనిపై రా.రా గారు రాసిన సమీక్ష, సమీక్షకు పెట్టిన శీర్షికే అంతా చెబుతుంది. సమీక్ష శీర్షిక “తనలో తానొక ఏకాంత సౌందర్యం రచించుకున్న స్వాస్థికుడు”. ఈ గ్రంథంలో తప్పొప్పుల పట్టికలో ఇచ్చిన 100 తప్పులే కాక మరొకొన్ని తప్పులున్నాయని బాధపడుతూ రా.రా గారు గుర్తు చేస్తారు. ఈ గ్రంథంలోని లోపాన్ని నిశితంగా విశ్లేషించారు. ఈ గ్రంథ సమీక్ష సారాంశం ఏమంటే తిలక్ భావకవే కాని అభ్యుదయకవి కాదని రా.రా గారు విమర్శించారు. రా.రా గారు విశ్లేషించిన తీరులో అంతకు ముందు ఎవరూ తెలుగు సాహిత్యంలో తిలక్ ను ఆ దృష్టితో చూడలేక పోయారు. శ్రీ శ్రీ ‘ప్రజాకవి’ అనీ కుందుర్తి ‘అభ్యుదయ భావన వున్న కవి’ అనీ వరవరరావు ‘కాల్పనికోద్యమంలో సుకుమార మయిన’ కవి అనీ ఇలా తిలక్ ను పేర్కొన్నారే తప్ప ఆయనను నిక్కచ్చంగా ఎవరూ విశ్లేషించలేదు. రా.రా చేసిన విమర్శను తర్వాతి కాలంలో త్రిపురనేని మధుసూదన రావుగారు రా.రా రాసిన సమీక్ష తెలుగు సాహిత్య విమర్శలో అగ్రశ్రేణికి చెందిందని అభిప్రాయపడ్డారు.

అలూరి బైరాగి సంస్కరణ సంచికలో రా రా ‘బైరాగి అవగాహన’ వ్యాసం రాశారు. ఇందులో జీవితం గురించి బైరాగి కున్న అవగాహన భయంకరమైనదని అభిప్రాయపడ్డారు. ఆయన రాసిన కవితా ఖండికల్ని పరిశీలించారు. బైరాగి రాసిన కవి సమస్య గురించి మంచి విశ్లేషణ చేశారు. బైరాగి మీద వున్న తాత్విక సిద్ధాంతాల ప్రభావానికి కవితా రూపం ఇవ్వగలగడం బైరాగి గొప్పతనం అని విశ్లేషించారు. రా రా గారు.

రా రా కు పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు అంటే ఎంతో గౌరవం. అయినా ఆయన మీద కూడా ఘాటైన వ్యాసం రాశారు. అలాగే సహచరుడూ సన్నిహితుడు అయిన వై.సి.వి రెడ్డి కవిత్వం మీద కూడా విమర్శనాత్మక వ్యాసం రాశారు. వ్యక్తిగతంగా మిత్రులైనప్పటికీ సాహిత్యం దగ్గరకు వచ్చేటప్పుడు ఎవ్వరినీ రా.రా విడిచి పెట్టలేదు. దీనికి మంచి ఉదాహరణగా కడప జిల్లా కవుల గూర్చి వివేచన చేసి

చీల్చి చండాడారు.

తెలుగు విమర్శకి శాస్త్రీయ ప్రతిపత్తి కార్చిన వారు వీరు. విమర్శని వ్యక్తిగత స్థాయి నుంచి సామాజిక స్థాయికి ఎదగడానికి చేసిన కృషిలో రా.రా గారి పాత్ర మరవలేనిది. కట్టమంచినారు ప్రారంభించిన విమర్శశాస్త్రం మూడు పువ్వులు ఆరు కాయలుగా అభివృద్ధి చెంది రా.రా గారితో తెలుగు విమర్శ పదునెక్కి వేగవంతం అయింది. వీరిలోని మరో మంచి గుణం ఏమంటే తెలియనిదాన్ని తెలియదని చెప్పడం. “మైదానం”, “శశాంక”ల విషయంలో రా.రా గారు చేసిన విమర్శలోని తేడాను టి. సాంబశివరెడ్డి గారు ఎత్తి చూపించేటప్పుడు తన పొరపాటును ఒప్పుకున్నారు.

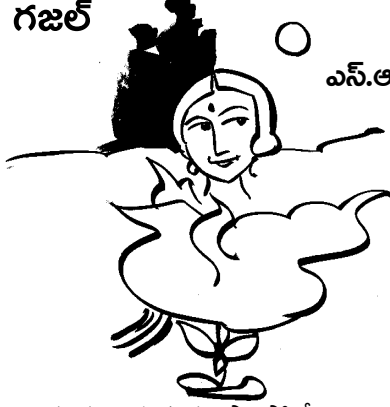
వీరు చేసిన మొత్తం విమర్శలపై అందరూ అనుకున్న విమర్శ ఒకటి సాహిత్య లోకంలో వుంది. అది ఏమంటే విమర్శ అంత ఘాటుగా వుండవలసిన అవసరం వుందా? అనేది. నూటిగా వున్నది వున్నట్లు చెప్పితే సరిపోదా? తీవ్రాతి తీవ్రంగా, అంత కఠినంగా, విమర్శ వుండాలా? అంచేతనే ప్రముఖ విమర్శకులు తాపీధర్మారావుగారు రా.రా గారి గూర్చి రాస్తూ “విమర్శకుని కర్తవ్యం అభ్యుదయ రచనలను పెంపొందించడం తప్ప ఖండించడం కాదని” తన అభిప్రాయాన్ని నిక్కచ్చిగా చెప్పారు.

ఆయన రచనల్ని దృష్టిలో వుంచుకొని రా.రా విమర్శ దృక్పథంలోని మౌలికతను, మార్క్సిస్టు విమర్శ రంగంలో ఆయన చేసిన కృషిని విశ్లేషించేటప్పుడు రా.రా విమర్శ వైశిష్ట్యాన్ని దానికున్న చారిత్రక స్థానాన్ని మనం నిర్ణయించవచ్చు.

మార్క్సిస్టు విమర్శకుడుగా రా.రా గొప్పపేరు తెచ్చుకున్నారు. అన్ని వర్గాలవారు వీరిని కొనియాడారు. ఆయన విమర్శలు చాలా తీవ్రమైనవి. కఠినమైనవి కూడా. పాఠకుల చైతన్యాన్ని ప్రగతిశీల మార్గాల వైపు మళ్లించడంలో సాహిత్యానికి గల శక్తిని గుర్తించి, అభ్యుదయ సాహిత్యం యొక్క కళాత్మక శక్తుల్ని ఉన్నత స్థాయికి చేర్చడానికి రా.రా ప్రయత్నం చేశారు. “క్రూరుడైన విమర్శకుడని” శ్రీ.శ్రీ గారు వ్యాఖ్యానించినా, తనదైన శైలిలో తాను నిర్వచించుకున్న లక్ష్యాల కోసం గొప్ప ఆత్మ విశ్వాసంలో జీవితాంతం పోరాడారు. అదే రా.రా విమర్శలోని విశిష్టత.

విమర్శ దగ్గర ఎంత కఠినంగా, చండశాసనుడుగా వుంటాడో, వ్యక్తిగా అంత సౌముఖ్యుడు. స్నేహశీలి. ఆయన మితబాషి కూడా. తెలుగు సాహిత్య విమర్శలో రా.రా గారి స్థానం గొప్పది. వీరు నవంబర్ 25, 1988 తేదీన మరణించారు.

గజల్

ఎస్.ఆర్. పృథ్వీ

త్యాగాల ప్రతిఫలమైన రూపం పాలిపోతోంది
 వాంఛాజనితమైన స్వరాజ్యం కూలిపోతోంది
 ఆశయాలు నాటితే చిగురించిన గులాబీ
 స్వప్రయోజనాల రాపిడికి రాలిపోతోంది
 అభివృద్ధి ముఖం కొత్తరంగులు అడ్డుకొంటూ
 ప్రపంచీకరణ హంగులలో తేలిపోతోంది
 అనుభవాలను పేర్చి కూర్చిన పూలమాల
 స్వార్థంనిప్పురవ్వలు పడి కాలిపోతోంది
 అన్నదమ్ములమై పెంచుకున్న అనుబంధం
 రాజకీయ రక్తస్ని గోళ్లకు చీలిపోతోంది
 తూరుపున ఉదయించిన చిగురు టాశ
 మొలకెత్తకనే పశ్చిమాన వాలిపోతోంది
 అడుగడుగున వంచన జరుగుతోందిర ఓ పృథ్వీ
 శిరమెత్తిన చాలు బతుకు కాస్త పేలిపోతోంది.

ధరిత్ర

దాకరపు బాబూరావు

తడబడే
 నీ నడకలకు
 అడుగుల
 ఆలంబనయ్యింది-

నీ ఆకలి కడుపుకి
 అప్పుకోసం
 తననితాను
 కుళ్లబెట్టుకుని
 తిండిగింజల్ని
 పండించింది-

రోజురోజుకీ
 సముద్రంలా
 ఉప్పొంగుతున్న
 జనప్రవాహానికి
 అడుకట్టలువేయలేక
 సహనంగా భరిస్తున్నది-

నువ్వు
 నమ్మినా
 అమ్మినా
 నిట్టనిలువునా
 అడ్డుగోడలతో
 వేరుచేసినా
 అడ్డంగా
 గోతులుతీసినా.....

ఆస్తిగా
 నీహక్కు
 నీ చదువుల్ని
 సందిగ్ధంలో
 నిలబెట్టే
 నీ ఫారెన్
 ఉద్యోగాలకి
 హామీపత్రమై.....

ఇన్ని చేసినా
 ఇంకేదో రుణం
 మిగిలిపోయినట్లు
 నిన్నుపారేద్దామని
 నలుగురూమోసుకొన్నే
 ఆఖరి అరగుడుల
 జాగానిచ్చి
 అమ్మలా
 నిన్నకున్న
 జేర్చుకుంటుంది-

బ్రతికి వున్నానో
 బకెట్ తన్నేశానో
 బోధ పడడంలేదు

ప్రశ్న

బ్రతుకు- చావూ-
 ఒకటేనా? -ఏ-మో-
 చుట్టూ తక్షకులు, కర్కోటకులు
 రక్తాక్షులు, మృత్యుజిహ్వలు
 మనుషుల వీరీ!
 వాటి తలల మీద....!
 సముద్రంలో క్షారం
 మనిషిలోని ఘోరమే
 అగ్ని పర్వతాల్లో అన్ని
 మనిషిలోదే- లావాకూడా

బ్రతుకున్నానా
 కునికేశానా
 తెలీకుండా వుంది
 కాకీ- ఇటుచూడు
 నే బ్రతికి వున్నానా
 కుక్కా- ఇలాచూడు నక్కా
 నే బ్రతికే వున్నానంటావా
 ఓయ్ తొండా ఏయ్ బల్లీ, లిల్లీ

- డా॥ మానేపల్లి

నే బ్రతికే వున్నానా
 ఒరే మనుషుల్లారా కనీసం
 మీరయినా బ్రతికున్నారా
 బహూశా- చచ్చిపోయివుంటాను
 అదయినా తెలియాలి కదా
 నా తరువాత
 ఈ లోకం ఎలా వుంటుందీ?
 మరింత అధ్యాన్నంగా ఉంటుందా?
 ఏదో అద్భుతం జరిగి- ఇంకా బాగుంటుందా?
 బతే బ్రతికి వుండటము మంచిది
 అబ్బా తల పగిలిపోతున్నది
 నే బ్రతికి వున్నానా, చచ్చానా
 మిలియన్ డాలర్ ప్రశ్న.

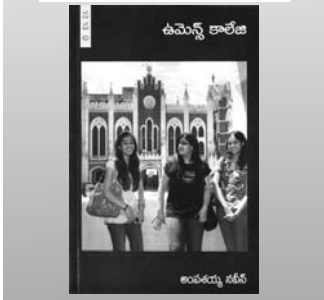

నవీన్ నవల

ఉమెన్స్ కాలేజీ - విభిన్న స్త్రీ పాత్రలు

- డా. కొమరాజు రామలక్ష్మి

సమాజంలో నుండి సాహిత్యం పుడుతుంది. సమాజానికి మేలు చేసేది, మనిషి ఆలోచనలకు పదును పెట్టి, సంస్కారాన్ని పెంచేది సాహిత్యం, కవిత్వం, వ్యాసం, కథ, నాటకం, నవల ఈ సాహిత్య ప్రక్రియలన్నింటిలో 'నవల' పరిధి విస్తృతమైనది. రాజకీయ ఆర్థిక, సామాజిక, నైతిక, తాత్విక విషయాలను, మనస్తత్వపు లోతులను వివరిస్తూ జీవిత కోణాలను సమగ్రంగా చిత్రించడానికి అనువైన ప్రక్రియ నవల. నవలలో జీవితాలు ప్రతిబింబిస్తాయి.

ఒక సామాజిక శాస్త్రవేత్తగా, మనస్తత్వ విశ్లేషకులుగా మానవ సంబంధాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ, తమదైన శైలిలో 'మార్పు'కు స్ఫూర్తినిచ్చే పాత్రలను సృష్టించడం ద్వారా సాహితీ ప్రపంచంలో ఒక విశిష్ట స్థానాన్ని గడించిన నవలా రచయిత అంపశయ్య నవీన్ గారు. వారి కలం నుండి వెలువడిన నవలలలో "ఉమెన్స్ కాలేజీ" ఒకటి.

మహిళా కళాశాలలో అధ్యాపకులుగా, ట్రీన్యోపాల్ గా పనిచేసిన అంశాలు, ఆయా సందర్భాలలో పరిశీలించిన అంశాలే "ఉమెన్స్ కాలేజీ" నవల రూపకల్పనకు ప్రధాన ఆధారాలని అనిపిస్తుంది. మహిళా సమస్యల పట్ల సానుకూల దృక్పథంతో ఆలోచించే వ్యక్తి కాబట్టి నవీన్ గారు మహిళా సమస్యలను, ముఖ్యంగా ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీల కష్టాలు, కన్నీళ్ళను, కాలేజీల్లో చదివే అమ్మాయిల సమస్యలను వాస్తవిక దృష్టితో పరిశీలించి, అనేక ప్రశ్నలను, సవాళ్ళను మన ముందుంచారు.

జ్ఞానంలో, అనుభవంలో, అంధకారంలో పురుషులు స్త్రీలకంటే అధికులని చెప్పటమే కాదు, ఇంటా బయటా స్త్రీల శ్రమను నియంత్రించడం, వారి ఆలోచనలను, అభిప్రాయాలను, కదలికలు, చర్యలను అదుపు చేయడం లాంటి లక్షణాలతో వారి జీవితాలను పురుషుల నియంత్రణకు లోబరిచిన నిర్మాణం పితృస్వామ్యం. అసమానత, అణచివేతలో భాగంగా పితృస్వామ్య సమాజం స్త్రీలను అదుపు చేయడానికి, వారిని లొంగదీయడానికి రకరకాల రూపాలలో హింసను ప్రయోగిస్తుంది. హింస స్త్రీలను భయానికి గురిచేస్తూ, తమలో తాము ముడుచుకు పోయేటట్లు, లొంగి జీవించేటట్లు చేస్తుంది. అటు కుటుంబం నుండి, ఇటు

సమాజం నుండి స్త్రీలపై జరిగే హింస కొనసాగించబడడం వలన వివక్షా సంబంధాలు కూడా కొనసాగింప బడుతున్నాయి. ఇట్లాంటి పరిస్థితులలో అనేక పరిమితుల మధ్య స్త్రీలు ఇంటి పరిధిని దాటి చదువుల కోసం, ఉద్యోగాల కోసం బయటకు వస్తున్నారు. ఈ క్రమంలో చైతన్యవంతులవుతున్న స్త్రీలు సామాజిక రాజకీయార్థిక సంబంధాల మెరుగుదల కోసం జరుగుతున్న పోరాటాలలో భాగస్వాములు కూడా అవుతున్నారు.

అంతర్జాతీయ మహిళా దశాబ్దం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా స్త్రీల సమస్యలు అనేక కోణాల నుండి చర్చించడానికి దోహదం చేసింది. స్త్రీల సమస్యలను చర్చించేటప్పుడు సంస్కృతిలో లింగ వివక్షకు, హింసకు ఉన్న సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి స్త్రీల అనుభవాలు, కథనాలు ఉపకరిస్తాయి. అంతేకాదు సంస్కృతి సాహిత్యంలో ప్రతిఫలిస్తుంది. ఈ క్రమంలో స్త్రీల సమస్యలతో పాటు పరిష్కారాలకు ప్రాధాన్యత నిచ్చే సాహిత్యం యొక్క అవసరం ఎంతయినా ఉంది. ఉంటుంది. ఈ నేపథ్యంలో స్త్రీలు తమ సమస్యలను గుర్తించడంతో పాటు తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని నిరసిస్తూ ప్రశ్నించడం, సమీక్షిగా ఉద్యమించడం తప్పనిసరి అనీ, అందుకు ఒక కళాశాలలో పనిచేస్తున్న మహిళా అధ్యాపకులు తమ విద్యార్థినులను చైతన్య పరచడానికి అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుందనీ, విద్యావ్యవస్థ, పోలీస్ వ్యవస్థ, న్యాయ వ్యవస్థ కూడా తమ వంతు కృషి చేయడం ద్వారా ఆశించిన మార్పు సాధ్యం అవుతుందనీ భావించి ఒక మహిళా కళాశాలకు సంబంధించిన అనేక అంశాలను ఆధారం చేసుకొని, ఆ ఇతివృత్తంతో వాస్తవాలకు దగ్గరగా

చిత్రీకరించబడిన నవల “ఉమెన్స్ కాలేజీ”.
 నవలలోని పాత్రలను పరిశీలిస్తే ‘ఉమెన్స్ కాలేజీ’లోని ప్రతిపాత్ర ముఖ్యమయినదే (ఆయా సందర్భాలను బట్టి). అయినప్పటికీ కథ ఎక్కువగా అయిదుగురు ఆడవాళ్ళ జీవితాలు, వాళ్ళ ఆశయాలు అభిప్రాయాల చుట్టూ తిరుగుతుంది. వాళ్ళే సురేఖ, సువర్ణ, జ్యోతి, భాగ్యలక్ష్మి, అనల. వీళ్ళు కొందరు మగవాళ్ళు కూడా అధ్యాపకులుగా పనిచేస్తున్న మహిళా కళాశాలలో లెక్చరర్లు. ఉమెన్స్ కాలేజీ నవల ప్రధానంగా ఈ ఐదు పాత్రల చుట్టే తిరుగుతుంది. వీళ్ళతో బాటు కొందరు విద్యార్థినులు కూడా ఈ నవలలో మనకు కనిపిస్తారు.

సురేఖ :

జ్యోతి :

సువర్ణ :

భాగ్యలక్ష్మి :

అనల :

కవిత

రెప్పల తలుపు తట్టిన రాత్రి

- దోర్నాదుల సుబ్బమ్మ

వైకుంఠం చిత్ర విన్యాసం

స్థానికతలో ఆధునికత

గుడిపూడి విజయరావు

వైకుంఠం చిత్రాలన్నీ స్థానికమైనవే. గ్రామీణ జీవనానికి సంబంధించినవి. మరీ చెప్పాలంటే తెలంగాణాకు సంబంధించినవి. సందర్భమూ, వస్తువూ స్థానికమే అయినా, వాటి ట్రీట్‌మెంట్ ఆధునికమైనది కావడమే ఈ చిత్రాలలో ప్రత్యేకత, విశిష్టత.

“నా

మాష్టాల్లో సాహిత్యంలో స్త్రీ తత్వ స్వరూపం

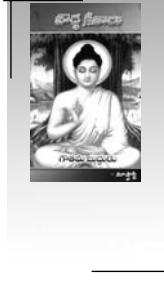
డా॥ కొలకలూరి మధుజ్యోతి

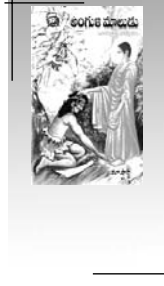
మాష్టాల్లో రచించిన, ఆలపించిన స్త్రీతత్వ గీతాలు అధికతరం స్త్రీతత్వాన్ని అందించేవే. స్త్రీతత్వాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ ఆలపించిన గీతాలకు నేపథ్యంగా నిల్చిన మూడు గీతాలు, ఒక ఆలోచనాధారకు భూమిక కాగల అంశాలు. మొదటి గీతం సమతను చాటిన బుద్ధుడిని స్మరించేది కాగా, ఆ బుద్ధుడి సమతా భావనకు అండగా, దీనులకు బాసటగా నిల్చిన జ్యోతిరావ్ పూలే, అంబేద్కర్ పెరియార్ నాయకర్, కాన్నిరామ్లను తలచే గీతం రెండవది, బుద్ధుడు పూలే తదితరులకు భీటుగా నిల్చిన సావిత్రి పూలేను మూడవ గీతంలో ప్రస్తుతించాడు.

మా

(Matrilineal)

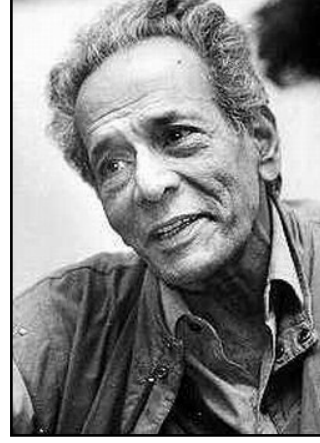

నివాళి

ప్రజాకళా ప్రయోక్త హబీబ్ తన్వీర్

శ్రీ

1940

**'ప్రస్థానం'కు చందా కట్టండి!
నెల నెలా మీ ఇంటికే ప్రస్థానం తెప్పించుకోండి!!**

సాహిత్య ప్రస్థానం మాసపత్రిక చందా వివరాలు

సంవత్సర చందా (వ్యక్తులకు) : రు.120/- సంవత్సర చందా (సంస్థలకు) : రు. 150/-

అయిదేళ్లకు : రు. 500/- — పదేళ్లకు : రు. 1000/- — ఐడి ప్రతి : రు. 10/-

**చందా
దారులకు
విజ్ఞప్తి**

చిరునామా పైన చందా ప్రారంభ మరియు ముగింపు నెలలు
సూచించబడినవి. దయచేసి చందా ముగిసిన వారు తమ ముగింపు
నెలను గుర్తించి వెంటనే చందాను పునరుద్ధరించుకోగలరు.

మేనేజర్

ప్రస్థానం

ఎం.హెచ్.భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజామాబాద్, ఆర్టిసి కళ్యాణమండపం దగ్గర, హైదరాబాద్-20

వివరాలకు : 040-27660013, సెల్: 9490099059 ; ఇ.మెయిల్: Prasthanam_ss@yahoo.co.in

కవిత

స్త్రీ ఏకాక్షరం కాదు

శైలజా మిత్ర

ఉదయించిన సూర్యబింబం
తూర్పు తరుణి నుదుట సింధూరమై
కొండకొనల నుండి తల్లి పిలుపు వినిపించినట్లు
ఇసుక తిన్నెలనుండి ప్రేమ వెల్లువ ముంచెత్తినట్లు
కంటికి మింటికి కనిపించని దారమంత అనుబంధంలా
మనసుకు మనిషికి మధ్య అల్లినట్లుంది స్త్రీ మనోరంజనం

అనుగ్రహించిన అమృతుండి మొదలై
అవహేళనలకు గురి అవుతూ
ఆవేదనల రెప్పల అంచులపై బరువుగా వాలిపోతూ
అనంత విశ్వంలో అందని ఆలాపనై
అడుగడుగునా వినిపించే అపనిందల చంద్రికై
అయోమయంగా సుషిప్తావస్థలో నడుస్తున్నట్లుంది స్త్రీ జీవితం....!!

బాల్యం, యౌవనం, ప్రౌఢత్వం, వృద్ధాప్యం
నాలుగు ధ్వజస్థంభాలై కావలా కాస్తూ
ప్రతి అణువునూ పులకింపచేసే వెలుగువాకిళ్లలో
బారులు తీరిన పూలదండల మాలల్లా...
దివ్యానుభూతిని అందిస్తున్న ఆకాశంలా
సాలెగూడులో స్వప్నబంతిలా వుంది స్త్రీ తేజశ్చక్రం....!!

కమ్మని నిదుర జారిపోయి మేలుకునే లోగా
కళ్లు తెరిచి కపటాన్ని గుర్తించి మాట్లాడేలోగా
ఆలోచనలు ఆవిర్భవించి అడుగుతీసి అడుగువేసేలోగా
కన్న కలల్ని కోల్పోయి కన్నీటికి ప్రతీకగా మారుతోంది
స్త్రీ వైశిష్ట్యం....!!

తల్లి పిలుపులో ... తండ్రి పలుకులో
బిడ్డ నవ్వులో... ప్రియుని వలపులో
భక్తిలో, రక్తిలో, ఆశలో, ఆశయంలో
నిరంతర నామస్మరణలా సాగే నాదలహారిలా
అంతర్భాగాన జలధి తరంగాల్లా ఎగసి ఎగసి
సుఖ దుఃఖాత్మక సర్వస్వాన్ని బింబిస్తోంది స్త్రీ ఔన్నత్యం....!!

ఒకచోట మోసం.. ఒకచోట దౌర్జన్యం...
ఒకచోట నమ్మకద్రోహం... ఒకచోట అన్యాయం...
కళ్ళ ముందు సహజం... వెనుక అసహజం
వీటిమధ్య నిశ్శబ్దం సుకుమారం

అలజడి చెందుతున్న అతివలకు విశ్రాంతి ఒక పదం
సమాజాభ్యుదయానికి మొట్టమొదటి ఆశారూపం
స్త్రీ జననం....!!

ఇంటికి ఇంతి కాంతి అయినా...
పుట్టింటిలో పూబంతిగా... మెట్టినింటిలో మైనపువత్తిలా
బాధల్ని ముడిచిన పొట్లమై గుండె అంచుల్ని మెలితిప్పుతూ
మొగలిరేకుల్ని మొహమాటంగా ధరిస్తూ...
నెరాళ్ళంగా నీటిబిందువుల్ని నేలరాల్చుతూ
ప్లాస్టిక్ పలకరింపులతో సంధించిన ప్రశ్నలావుంది
స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం....!!

నదిజలాలు ఎంతటి గంభీరమైనా చేతనలో స్త్రీ ఆకారం.
అవని ఎంతటి సహనంగా వున్నా యౌవనంలో స్త్రీ నియమం
కన్న వారిని, బిడ్డల్ని, అయిదవతనాన్ని ఒడిని నింపుకుని
చేస్తున్న స్త్రీ ప్రయాణం ఒక ఫలాకృతం... !!
అందానికో, ఆరాధనకో, ఆహార్యానికో, ఆహార్యానికో
ఎక్కడికైతేనే?
మనోస్పర్ధలోనే మానంగా వుండిపోతోంది స్త్రీ శాంతం..

అందుకే...
స్త్రీ ఏకాక్షరం కాదు
సకలచరాచర సృష్టికి కరతలామలకం
కదిలే జనప్రవాహానికి సాక్షిభూతం
అగ్నికి ఆహుతిచేసినా... నెత్తుటితో స్నానం చేయించినా
కోటి కాంతి వత్సరాలలో దొరకని నీ ఉనికికి ప్రతిబింబం...!!

అభిమన్యుడి ఆత్మహత్య

హిందీ కథ

మూలం : విజయ్

అనువాదం : ఆర్. శాంత సుందరి

అతను రాకుండా ఉంటే బావుణ్ణి అనుకుంటాను. అలా అనుకోటం పూర్తవకముందే డోర్ మాట్ మీద బూటుకాళ్లని చప్పుడు చేస్తూ తుడుచుకుని రమాకాంత్ లోపలికొస్తాడు. అతన్ని రాకుండా ఆపటం నాశక్తికి మించిన పని అని అనిపిస్తుంది. నైట్ క్లీన్ పరిమళం మూసి ఉన్న తలుపుల్ని కూడా లెక్క చెయ్యకుండా లోపలికొచ్చి మరుక్షణం మనని మంత్ర ముగ్ధుల్ని చేసినట్లు, అతని రాకతో కూడా అటువంటి పరవశమే నన్ను చుట్టు ముడుతుంది. ఎటువంటి బంధుత్వమూ లేకపోయినా ఏదో ఆత్మీయత ముడివేసుకుంటుంది.

ఎ

ఒక్క చూపుతో నేను ఆ మాటలకి ఎలా
స్పందించానో తెలుసుకోవాలనే ప్రయత్నం చేస్తూ,
మళ్ళీ “చూడండి, మీ దగ్గర నాకు దాపరికం
ఏమిటి? అసలు మీకింతవరకూ నాగురించి
తెలియకపోవటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

వాళ్లకి ఏం కావాలో అర్థం కావటం లేదు. డాక్టర్!
నేను వాళ్లనేమీ అనను, వాళ్లతో ఎటువంటి
ఘర్షణాపడను. అయినా వాళ్లు ఎందుకిలా నా
వెంట పడుతున్నారు?" అంటూ అతను ఉన్నట్టుండి
ఎక్కడో ఏదో కలుక్కుమన్నట్టు ఆగి పోయాడు.

బైట ఎవరో వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్న చప్పుడు.
ఇంతలోనే నిద్ర కమ్ముకొచ్చింది. కలలో ఒక
పంజరం. అందులో నా ఆత్మ బైటపడటానికి
రెక్కలు కొట్టుకుంటోంది. నేనేనా బందీని? మీరు,
రమాకాంత్, అందరం పంజరాల్లో పక్షులమే.

నెమ్మదిగా నడుచుకుంటూ నా గదిలోకి వెళ్లాను. నిర్మలకి నన్ను
మర్చిపోమని ఉత్తరం రాయాలి.. కారణం?.. కారణం ఏమని రాయాలి?
ఎక్కడ మొదలు పెట్టాలి ఈ కారణాన్ని? ఈ అత్యహత్య దగ్గరా? హత్య దగ్గరా?
లేక అతని తండ్రి అతని తల్లిని బలాత్కరించిన దగ్గరా?

ఉత్తరం రాయలేకపోయాను. దానికి బదులు రాజీనామా
ఉత్తరం రాశాను.. సంతకం చేశాను. ఆఖరి క్షణం వరకూ రమాకాంత్,
భీష్ముడిలా, తన మృత్యువు దగ్గరపడటం చూసి ఉంటాడు! హఠాత్తుగా
అలా అనిపించింది.

ప్రిన్సిపాల్ కి రాజీనామా ఉత్తరం ఇచ్చి వెనుదిరిగాను.
ప్రిన్సిపాల్ గొంతు వెనకనించి వినిపించింది. “నేను అతని ఒంటిమీద
దెబ్బలు చూశాను, డాక్టర్ విభా! అతన్ని క్రూరంగా చంపి, పంఖాకి
వేలాడదీశారు. మధ్యలో నీ విషయం కూడా వచ్చింది, కానీ డాక్టర్
అవస్థీ నాకంతా వివరంగా చెప్పాడు. సంస్థకోసం... లేకపోతే ఈ
మెడికల్ కాలేజీకి చెడ్డపేరొస్తుంది. నవ్వు, నేను అందరం చెడ్డపేరు
తెచ్చుకుంటాం. దేశం ఎటుపోతోందో తెలీటం లేదు. ఐ పిటీ ద
బాయ్, ఫీల్ సారీ ఫర్ యూ ఎండ్ మైసెల్స్!” అన్నాడాయన.

రమాకాంత్ చనిపోయినందుకు సంతాపసభ ఏర్పాటు
చేశారు. అందులో పాల్గొనటానికి క్లాసుల్లోంచి అమ్మాయిలూ,
అబ్బాయిలూ నవ్వుకుంటూ, కబుర్లు చెప్పుకుంటూ బయటికొచ్చేశారు.
వాళ్ల మధ్యనించి దారి చేసుకుంటూ బైటపడటం నాకు సాధ్యం కాలేదు...
అసంభవం అనిపించింది!

నివాళి

ఈ

తొలి స్త్రీవాద నాదం
కమలాదాస్

వారప్రసాద్

విశ్లేషణ

మంచి సమాజం కోసం కవిత్వ కవాతు చేస్తున్న స్వరూపరాణి

రాచపాళెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి

మనం సినలైన మనుషులుగా మనగలిగే
సరికొత్త శకంకోసం
చీమూనెత్తురున్న కవిత్వాన్నేరాద్దాం.
మన పిల్లలు దళితకవిత్వం
రాయనక్కడేని
ఒక కొత్త సాహితీసాధాన్నే
సామూహికంగా పలచలిద్దాం.

ఓ

“ఇంట్లోపురుషాహంకారం
ఒక చెంప ఛెల్లుమనిపిస్తే
వీధిలో కులాధిపత్యం
రెండో చెంప పగలగొడుతుంది”
“ ఇంట్లో పెళ్లాంగా
నిత్యవసర వస్తువువై
వీధుల్లో అవహేళనల మూటలమోసే
కులంతక్కువ గాడిదవై
అటుగోడదెబ్బ ఇటుచెంపదెబ్బ
వెరసి గాయపడింది నీ బతుకేకదా”

“ కామానికి పనికివచ్చిన నేను
కాపురానికి పనికొనప్పుడు
ఏ కాలవలోనో తలదాచుకోవాలనిపించింది”

“ జాంపండు బుగ్గలు
 బుల్లిబుల్లిబుట్టగవుస్తతో
 చూడగానే ఎవరికైనా ముద్దొచ్చే బాల్యాన్ని
 ఎప్పుడన్నా చదివినప్పుడల్లా
 పాత ట్రంకు పెట్టెలో అదిమివుంచిన
 అటలూడిన ఎక్కాలు వుస్తకంలాంటి
 నా బాల్యం
 నన్నూ కవిత్వం చెయ్యమని
 పేజీల చేతులుచాస్తుంది”

“బతుకు రాళ్ల బాటలో
 ఆకలి శిలువను మోస్తూ
 పొయ్యిలో కట్టెలా
 పొద్దుగూకులా తగలబడుతుంది”

“ గంధపు చెక్కతో
 వెదురు బియ్యాన్ని వండుకుతినే
 నీ సంవదనెవరు దొంగిలించారు?.....
 క్రూరమృగాలను ముంజేతితో అదిలించే నువ్వు
 మా‘సప’ మృగాలచేతిలో చిక్కి
 గువ్వ పిల్లలా దిక్కులు చూస్తున్నావు”

“రెక్కలు ముక్కలు చేసి
 మట్టిలో పసిడి పూలుపూయిస్తే
 కూలి డబ్బుల దగ్గర కూడా
 ఆమెను ఆడతనం వెక్కిరిస్తుంది”

“కడుపుకూటికోసం
 కడుపుతీపిని కిలోల లెక్కన అమ్ముకుంటున్నాం.....
 అమ్మతనాన్ని అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో
 అమ్ముకానికిసిద్ధం చేసిన
 లంబాడీ తల్లలారా.....
 అడ్డాలనాడే అన్నం మెతుకులయ్యే
 పసిమొగ్గల్ని విరబూయడానికి
 సారవంతమైన
 ‘బిడ్డ’ సంచలంబేచాలు”

రెండురూపాయల సంపాదనతో
 పసివాళ్లపొట్టనింపుదామని
 గంపెడాశతో గూట్లోవాలితే
 ఆమె చెమటను సారాలా తాగటానికి
 పెనిమిటి తయారుగా ఉంటారు.

ఈతత్వాలేవి నాకు తెలియవు
 ఈ దేశంలో కడుపునిండని వాడు
 కడుపు మండినవాడు
 ఎప్పుడు భౌతికవాదే”
 అని నిర్ధారించారు.

“కురవటం నేర్చిన నా నీలిమేఘమా!
 నీ ప్రశ్నల చినుకులు
 అన్నీ అమరిన వంటింటి దాకా వచ్చాయిగానీ
 అసలు ఇల్లెలేని
 నామూడు రాళ్ల పొయ్యిగుమ్మమైనా తొక్కలేదేం”

“గుప్పెడు స్వేచ్ఛా వాయువు
 పిడికెడు మనిషితనం
 ఇప్పుడు
 నా ప్రాథమిక అవసరాలు”

“ పెద్దింటి ఆడపడుచులంతా
 మాగాళ్లతో సమానత్వంకోసం
 పట్నాల్లో సమరం చేస్తున్నారంట
 వాళ్ల నిప్పుల నినాదాలు
 వూరి చివరి మనవాడకుకూడా
 వినవస్తున్నాయి
 నువ్వుచుట్టుగుడి సెలోంచి
 తొంగిచూశావుకదా!”

“ఇక నాకు పరుగెత్తే ఓర్పులేదు
 ఈ కష్టాల మంటల్లోనే
 బతుకుని కడుక్కొని
 మంకెనపూవులా విచ్చుకుంటాను
 అగచాట్ల అడవుల్ని దాటి
 సెలయేరులా దూకుతాను”

“ నాన్నకి నాలుగుపెట్టి
 ఎడంకాలితో తన్నిబయటికెల్లామనా!”

“కులంకంపు కొడుతున్న
 ఈ దేశం రోడ్లన్ని
 బంగాళాఖాతంలోకి వూడ్చుదాం”
 చెంచిత జీవిత విధానాన్ని వర్ణించి చివరికి
 “నీ విల్లమ్ములతో
 ధ్వంసం చేద్దవుగానిరా”
 అని ఆహ్వానించారు.
 “ ఇక్కడ ఫూలన్వైనా
 మదికెర (మార్కామ్మవైనా)
 కదిలే ఆయుధాగారాలు కావాల్సిందే”

“ వాళ్లు దేవుళ్ళ దేయ్యాలో
 అయినవారో కానివారో
 తర్కించి తెల్సుకోవడానికి

మైకెల్ జాక్సన్ నలుపు తెలుపు

అప్పులేమిగిలాయి...

జూన్ 26

కెరీర్ గ్రాఫ్...

మ

శివయ్య అటుకులు మెప్పిస్తూ

- బుద్ధి యజ్ఞమూర్తి

* * *

బద్దల్లో చిన్నా పెద్దా కొత్త కచ్చులెయ్యాలి.
దంతం జరపాలి. కచ్చులు పోనిచ్చేప్పుడు
పోగులు తెగితే అత్తుతుందాలి. కచ్చులు
అఖరుదాకా పోయాక బొగ్గు మసితో కానీ,
తెల్లరాయితో కానీ గజానికో అంటేసుంటా
రావాలి.

ఆ నాలుగు చేతులు

అడిగోపుల వెంకటరత్నం

* * *

అంతదాకా కళకళలాడతా అవుపిచ్చిన ఆ
చోటిప్పుడు ఖాళీగా, బోసిగా, యేదో
పోగొట్టుకున్నదాని మాదిర్గా అవుపిచ్చింది.
శివయ్య అటుకుల మిషను యేమైంది?
నాన్నకు తెలుసేమోనని అడిగా.

విశ్లేషణ

బుచ్చిబాబు - కథారచన

డా. యు.ఎ. నరసింహమూర్తి

సా

గొప్ప కథకుల అభిప్రాయాలను మన్నించే
స్వభావం ఉన్న బుచ్చిబాబు కొన్ని
విషయాలలో వారిని వ్యతిరేకించడం
కూడా కనిపిస్తుంది. చెకోవ్ కథలంటే
ఆయనకిష్టమే, కానీ కథలో కనిపించే
తుపాకీ ఎక్కడో అక్కడ పేలక తప్పదనే
సూత్రం మాత్రం ఆయనకిష్టంలేదు. కథలో
ప్రధానాంశాలతో పాటు ప్రాధాన్యం లేని
అంశాలకు కూడా చోటు
కల్పించాలంటాడు.

స్పందన

ఇందిర

అదీ జీవితం!

అవ్వారు శ్రీధర్ బాబు

"The Summing up"

నివేదిక

మార్క్సిస్టు నిబద్ధత గల

కవి ఆరుద్ర

- అల

ఈ

అనుబంధం

నల్లగొండ జిల్లాతో శ్రీశ్రీ ఆత్మీయ అనుబంధం

మేరెడ్డి యాదగిరి రెడ్డి

స్వ

శ్రీశ్రీతో మేరెడ్డి యాదగిరి రెడ్డి, శివారెడ్డి తదితరులు

డైరీ

మహాకవిని ప్రభుత్వం విస్మరించడం
బాధాకరం

ఘనంగా జరిగిన మహాకవి శ్రీ శ్రీ
సాహిత్య సభ

కరీంనగర్ లో శ్రీ శ్రీ శతజయంతి

డైరీ

కర్నూలులో శ్రీశ్రీ వర్ధంతి

ఆధునిక సాహిత్య యుగకర్త శ్రీశ్రీ

ఆదోనిలో శ్రీశ్రీ వర్ణంతి

శేషేంద్ర ద్వితీయ వర్ణంతి

మే 29న జరిగిన శేషేంద్ర శర్మ ద్వితీయ వర్ణంతి సభకు సాహిత్య ప్రముఖులందరూ హాజరై ఆయనకు ఘనంగా నివాళులు అర్పించారు. శేషేంద్ర చిత్రపఠానికి పూలమాలవేసి, జ్యోతి ప్రజ్వలనం చేసి, ఆచార్య సి. నారాయణ రెడ్డిగారు నివాళి సభకు నేతృత్వం వహించారు. గుంటూరు శేషేంద్ర శర్మ మెమోరియల్ ట్రస్ట్ తరుపున శేషేంద్ర కుమారుడు సాత్యకి ప్రచురించిన కవితా సంపుటం (పక్షులు పద్యకావ్యం. సముద్రం నా పేరు వచనా కవితా సంకలనం, ఈ నగరం జాబిల్లి, గజల్ గీతి కావ్యం)ను ఆయన ఆవిష్కరించి, ప్రసంగిస్తూ శ్రీనాథుడి నుంచి విశ్వనాథవారి వరకూ పద్య కవులలో శేషేంద్ర ఒకరని వచన కవితలో అగ్రగణ్యుడని వ్యాఖ్యానించారు.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు శాఖకు చెందిన ఆచార్య ననుమాన స్వామికి దుశ్శాలువా కప్పి కిన్నెరా ఆర్ట్స్ వారి శేషేంద్ర స్మారక జ్ఞాపికను, శేషేంద్ర ట్రస్టు తరుపున తొలి శేషేంద్ర స్మారక పురస్కారం, మరో జ్ఞాపిక, కూ. 1116/- ను అందజేసి సత్కరించారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన ఆచార్య ఎన్. గోపీ ఆధునిక కవులలో శేషేంద్రది శిఖరాయమానమైన వ్యక్తిత్వమని అభివర్ణించారు. శేషేంద్ర సామగ్ర సాహిత్య వక్తిత్వాన్ని ఆచార్య ననుమాన స్వామి తన స్మారకోపన్యాసంలో సోదాహరణంగా విశ్లేషించారు. హైదరాబాద్ కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయానికి చెందిన ప్రొఫెసర్ శరత్ జ్యోత్స్నా రాణి, శేషేంద్ర శర్మ కవితా సంపుటాన్ని సమీక్షిస్తూ శేషేంద్ర కవిత్య తత్వాన్ని సిద్ధాంతాన్ని ఆలోచనా స్ఫోరకంగా విశదీకరించారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ఆచార్య ముక్కేవి భారతి శేషేంద్ర జయంతి, వర్ణంతులకు అతీతుడైన సాహితీ మూర్తుల కోవకు చెందిన వాడని, గురజాడ, శ్రీశ్రీ, విశ్వనాథుల నిత్యం జనజీవనంలో మిళితమైపోయి ఉండే కవయని తన ప్రసంగంలో వెలిబుచ్చారు. శేషేంద్ర వరసవేది ఆల్కెమిని కరతలామలకం చేసుకున్న కవయని స్ఫురించిన ప్రతి వస్తువును కవిత్యంగా మార్చివేస్తాడని డాక్టర్ రావూరి భరద్వాజ అన్నారు.

నగ్నముని, ఆచార్య చేకూరి రామారావు 'కాకరాల, రంగస్థల ప్రముఖులైన చాట్ల శ్రీరాములు, అక్కినేని నాటక పరిషత్ తరుపున దీక్షిత్, రంగస్థల నటుడు దుగ్గిరాల సోమేశ్వరరావు, ప్రముఖ సినీ దర్శకుడు కె.బి. తిలక్, మిమిక్రీ పితామహుడు, నేరెళ్ళ వేణుమాధవ్ తదితర సాహిత్య కళారంగాలు ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. కిన్నెర ఆర్ట్స్ తరుపున సాత్యకి వందన సమర్పణ చేశారు. కిన్నెర రఘురాం, గానసభ దీక్షితులు తదితరులు సభలో పాల్గొన్నారు.

రచయిత శుభాకరరావుకు 'చినుకు' ప్రథమ బహుమతి

జిల్లా అమరజ్యోతుల చరిత్రలను అపూర్వంగా గ్రంథస్థం చేసి ప్రశంసలు పొందిన కర్నూలుకు చెందిన జి. శుభాకరరావుకు సాహిత్య మాస పత్రిక 'చినుకు' నిర్వహించిన 'సాహితీ సృజన' పోటీలో ప్రథమ బహుమతి లభించింది. డా॥ అద్దేపల్లి రామ్మోహన్ రావు ప్రసిద్ధ కవితా సంపుటి 'పొగచూరిన ఆకాశం' పుస్తకంపై విశ్లేషణాత్మకమైన సమీక్ష రాసినందుకు ఆయనకు బహుమతి లభించిందని చెప్పారు. విజయవాడలో చంద్ర రాజేశ్వరరావు గ్రంథాలయంలో జరిగిన బహుమతి ప్రధానోత్సవ సభలో శుభాకరరావు బహుమతి అందుకున్నారు.

డైరీ

**'విమలాశాంతి' సాహిత్య పురస్కారం కోసం
రచనలకు ఆహ్వానం**

విజయవాడలో చినుకు పత్రిక నిర్వహించిన సాహితీ సృజన పోటీలో బహుమతి పొందిన కోహరి పుష్పాదేవిని సత్కరిస్తున్న ప్రముఖ కవి డా. అద్దేపల్లి మోహనరావు, డా.జి.వి. పూర్ణచంద్ తదితరులు

నిబంధనలు:

సాహితీవేత్త ద్వినా శాస్త్రిని 62వ జన్మదినోత్సవం సందర్భంగా సత్కరిస్తున్న డా.సి. నారాయణరెడ్డి చిత్రంలో ఉన్నవారు యార్లగడ్డ అక్షిప్రసాద్, మండలి బుద్ధప్రసాద్, కె. శివారెడ్డి ప్రభుతులు

“తెలంగాణ పోరాట నవలల్లో స్త్రీ” ఆవిష్కరణ

ప్రముఖ రచయిత్రి, కవయిత్రి డా॥ అడువాల సుజాతగారి పరిశోధనా గ్రంథాలు “తెలంగాణ పోరాట నవలల్లో స్త్రీ” “డా॥ పి. యశోధారెడ్డి కథలు సమగ్ర పరిశీలన” పుస్తకాలు కరీంనగర్ లో తెలంగాణా రచయితలు వేదిక కరీంనగర్ జిల్లాశాఖ అధ్యక్షతన ఇటీవల ఆవిష్కరింపబడినది. చిత్రంలో వరుసగా డా॥ బి.వి.ఎన్ స్వామి గారు డా॥ నలిమెల భాస్కర్ గారు దాస్యం సేనాధిపతి గారు, సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ (తెరవే జిల్లా అధ్యక్షుడు) గారు, శ్రీ దాసరి మనోహర్ రెడ్డిగారు రచయిత్రి డా॥ అడువాల సుజాత, తెరవే రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు జూకంటి జగన్నాథం గారు డా॥ గండ్ర లక్ష్మణరావు గారు పద్యశాలి జిల్లా అధ్యక్షులు మెతుకు సత్యంగారు, అన్నవరం దేవేందర్ గారు ఉన్నారు.

- డా. శాంతినారాయణ

కొవ్వలి సాహితీ పురస్కారాన్ని ప్రముఖ రచయిత సలీంకు ప్రధానం చేస్తున్న డా.సి.నారాయణరెడ్డి. చిత్రంలో ఉన్నవారు కొవ్వలి కుమారులు, ద్వినాశాస్త్రి, కిన్నెర రఘురాం, కళావేంకట దీక్షితులు.

మే 29న హైదరాబాద్ లోని త్యాగరాయ గానసభలో గుంటూరు శేషేంద్ర స్మారక ప్రారంభ అవార్డుతో సీనియర్ కవి డా. ననుమాసస్వామిని సత్కరిస్తున్న ప్రముఖ కవి సినారె. చిత్రంలో కళాదీక్షితులు, డా. గోపి, రామూరి భరద్వాజ, సాత్యకి ఉన్నారు.

వై. శ్రీరాములు కవిత్వానికి పురస్కారం

అనంత కవి. శ్రీ. వై. శ్రీరాములు గారి “మూడు ఎడారులు ఏడు సముద్రాలు ఒకే ఒక్క అనంతపురం” అన్న కవితా సంపుటికి సాహితీమిత్రులు మచిలీపట్నం వారు నిర్వహించిన శ్రీ కంఠనేని బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ స్మారక పురస్కారం లభించింది. అనంతపురం జిల్లా కరువు నుంచి అంతర్జాతీయ సమస్యల వరకు అన్ని విషయాలని కవిత్వ తత్వంతో ఆవిష్కరించిన ఈ కవితా సంపుటి రూ. 2000/- నగదు బహుమతితో పాటు పురస్కారానికి ఎన్నికయిందని న్యాయ నిర్ణేతలుగా వ్యవహరించిన సాహితీవేత్తకవి విమర్శకులు డ్రీగీ కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ డా॥ రావి రంగారావు మరియు “విజ్ఞాన సుధ” మాసపత్రిక సంపాదకులు శ్రీ పాలెపు బాబూరావు గారు ఒక ప్రకటనలో తెలియజేశారు.

ద్వినాశాస్త్రి సంపాదకత్వంలో వెలువడిన ‘శతాధిక కవుల నాసీలు’ సంకలనాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న డా.సి. నారాయణరెడ్డి, చిత్రంలో ఆచార్య ఎన్. గోపి, డా.పి. మధుసూదన్ రావు, ఆచార్య శరత్ జ్యోత్స్నారాణి, విశాలాంధ్ర రాజేశ్వరరావు తదితరులు.

జాతీయస్థాయి శ్రీశ్రీ సాహిత్య అవార్డుకి ఎంపికయిన మోపిదేవి రాధాకృష్ణ కవిత

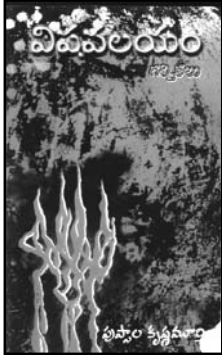

యుగకవి శ్రీశ్రీ శజయంతోత్సవాల సందర్భంగా... సమో వెంకటేశ సపరివార మాసపత్రిక సాహిత్యానికి పెద్దపీఠవేస్తూ రచనల పోటీ నిర్వహించింది. పోటీకి రాష్ట్రం నుంచే కాకుండా 12 రాష్ట్రాల నుండి మొత్తం 316 మంది ఉత్సాహంగా రచనలు పంపారు. వాటిలోంచి శ్రీ మోపిదేవి రాధాకృష్ణ హైదరాబాద్ రచించిన ‘అక్షరాలు’ కవితను ఉత్తమ కవితారచనగా ఎనిమిది మంది అవార్డు కమిటీ ఎంపిక చేశారు. ప్రతిష్టాత్మక జాతీయ శ్రీశ్రీ సాహిత్య పురస్కారంతో పాటు రూ. 5000ల నగదు సత్కారాన్ని శ్రీ మోపిదేవి రాధాకృష్ణ గారు ఒంగోలు.... వేమూరి కళ్యాణ మండపం లో జరిగే ఉత్సవాలలో అందుకుంటారని నిర్వాహకులు ఒక ప్రకటనలో తెలిపారు.

ఇందూరు భారతి, నిజామాబాద్ జిల్లా సాహితీ సంస్థల సమాఖ్య ద్వారా రచయిత అంబల్ల జనార్ధన్ గారికి మే 07 న ఆత్రేయ పురస్కార దృశ్యం. చిత్రంలో ఈర్ల రాజేందర్, రాంబత్తి గంగాధర్, వి.పి.చందన్ రావు, అమరేశ్వర్, కందాలై రాఘవాచార్య, కొండా రాజశేఖర్ గౌడ్, చింతల గంగాదాస్, యశ్వంత రెడ్డి, ఓంకార్

కొత్త పుస్తకాలు

విషవలయం (గల్పకలు)

పుష్పాల కృష్ణమూర్తి
వెల : 30 పేజీలు : 40
లభ్యత: సెల్: 9912359345

“విషవలయం’ పేరు దీనికి నిర్ణయించడం సరైనదే అనిపించింది. మనిషి జీవితమే ఒక చక్రంలా తిరుగుతుంటుంది. ఇందులోనే ఆనందాలైనా, విషాదాలైనా. భద్రమైన జీవితం కోసం ఆరాటపడే మనుషులం మనం. అది దక్కనప్పుడే అందోళనలు, హర్షాశ్లు, మొత్తంగా ప్రజల మీద నిర్బంధం. ఈ గల్పకల్లో నూతన ఆర్థిక విధానాల ఫలితంగా సమాజంలో ఏర్పడ్డ సంక్షోభం కనిపిస్తుంది. ఇలాగే ప్రతి

గల్పకలోనూ ఏదో ఒక మేలుకొలుపు, వ్యంగ్యం, ఆలోచింపజేసే హెచ్చరికలు ఉండడం చెప్పుకోదగింది. ”

తుమ్మా భాస్కర్

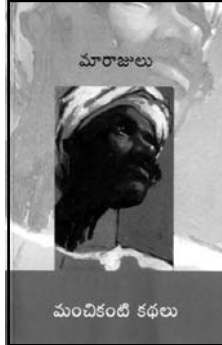
మూరాజులు(మంచికంటి కథలు)

మంచికంటి

వెల : 40 పేజీలు : 120

లభ్యత: సెల్: 9949535695

“ఎన్ని వాద వివాదాలు, భేదాభిప్రాయాలున్నా సాహిత్యంలో అన్ని ప్రాంతాలకూ ఏకసూత్రత అనేది ఒకటి ఉంటుంది. ఇప్పుడు అది కొరవడింది. అందుకే రచనల్లో గాఢత తగ్గింది. సంఘర్షణ కరువైంది. దానికోసం ప్రయత్నం చెయ్యాలి. ఈ అన్ని సమస్యలకూ మూలాధారం అధ్యయనం కొరవడడమే. అది నిరంతరం కొనసాగితే రచన

మంచికంటి కథలు

ఇంకా ప్రతిభావంతంగా, ప్రభావ వంతంగా తయారవుతుంది... నిరంతరం అదే తపనతో ముందుకు సాగుతూ నా కథల్ని అందరి ముందుంచే ప్రయత్నమే ఈ మూరాజులు ”

మంచికంటి

పక్షులు(పద్య కావ్యం), సముద్రం నాపేరు(వచన కవితా సంకలనం), ఈ నగరం జాబిల్లి (గజల్ లక్ష్య లక్షణాలను చెప్పి గీతకావ్యం)

శేషేంద్ర

వెల : 100 పేజీలు : 155

లభ్యత: సెల్: 9441070985

“శేషేంద్ర నినాదకవి కాదు, విధివిధాన కవి, యువకుల్లో వైజ్ఞానిక దృక్పథాన్ని పెంచడానికి తన కళ్ళనూ, కలాన్నీ విశాలం చేసుకున్న కవి. నిరోహమాటంగా, వ్యంగ్యంగానూ, వాచ్యంగానూ నిజాలను నిగ్గుతేల్చి చూపగల కవి, “నీకు సేవలందించిన వాడికి నీవు

రుణగ్రస్తుడవు, మార్క్సిక ప్రపంచ త్రామికులంతా రుణగ్రస్తులన్న శేషేంద్ర చాలా లోతైన భావాలున్నవాడు. తన రచనల్లో ఆయన ఒకచోట గాలివాసగా మారుతాడు; ఇంకోచోట గాండ్రింపుగా గొంతు విప్పుతాడు.”

ఎ.బి.కె. ప్రసాద్

వాన కడిగిన చీకటి

వచన కవితాసంపుటి

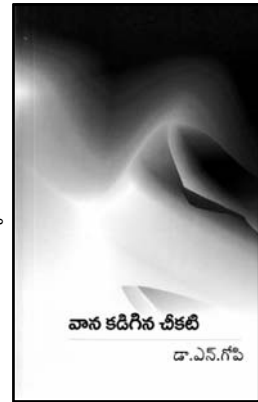
డా.ఎన్. గోపి

వెల : 60 పేజీలు : 86

లభ్యత: ఫోన్: 040-27037585

“భూగోళం మందుబిళ్లను ఖగోళం మింగుతున్న వేళ తూర్పు పెయింటింగ్ను ప్రదర్శించే ఆర్ట్ గ్యాలరీల కోసం వేట. ఏ దృశ్యానికైనా అనుభూతే భాష్యం’ (వైమానికం)

జీవితంలో పొందే దానికీ కోల్పోతున్నదానికీ పొంతన లేదు. తుపాకి మొనతో గులాబీని పూయమన్నట్లు ప్రేమ పక్కనే ప్రేమోన్మాదం. మార్ప్ కూడా విస్తపోయేంత ఆర్థిక సంక్లిష్టత. (అలాపన) ”

వాన కడిగిన చీకటి

డా.ఎన్.గోపి

డా. ఎన్. గోపి

కలల కవాతు(కవితా భారతీయం), నిర్మలానంద

వెల : 65 పేజీలు : 128

“ఉద్యమ అవసరాల దృష్ట్యా నాలుగైదు పొందీ వత్రికలకి చందాలు కట్టి తెప్పిస్తుండేవాణ్ణి. ఆ పత్రికల్లో పొందీ రచనలతో పాటుగా ఇతర భారతీయ భాషల రచనలు కూడా అచ్చవుతూ వుండేవి. భారతీయ భాషలే కాదు కొన్ని ప్రపంచ భాషలకు సంబంధించిన కవితలు కూడా పొందీలోకి అనువదించి వేస్తుండేవారు. వాటిలో ప్రగతిశీల ఉద్యమ దృక్పథం గల కవితల్ని అనువదించి మా సంస్థ పత్రిక ‘ప్రజాసాహితీ’లో

ప్రచురింపజేస్తుండేవాడిని. ఈ కవితా సంపుటిలోని చాలా కవితలు ‘ప్రజాసాహితీ’లో అచ్చయినవే.”

నిర్మలానంద

అందని చందమామ

బిద్ధకవిత

డా|| కాసుల లింగారెడ్డి.

వెల : 75 పేజీలు : 63

లభ్యత: సెల్: 9703432211

“ఇది ఒక పద్నాలుగు పర్వాల ఆరోగ్య భారతం. తుది యుద్ధం ఇంకా జరక్కనే ‘యుద్ధానంతర నిశ్శబ్ద బీభత్స దృశ్య సమాహారాలు’ కనిపిస్తున్నాయి. ఇదొక శాస్త్ర కావ్యం. ‘భౌతిక ప్రపంచమే సత్యం. తెలియనిదుండొచ్చు. తెలుసుకోలేనిదంటూ లేదు’- అన్నప్పుడు. ‘శాస్త్ర పీఠం మీద నిలబడి, సామాజిక ప్రకటన చేస్తాను’- అన్నప్పుడూ, ‘పదార్థం క్రమత్వ కిరీటం ధరించింది’ అన్నప్పుడూ... ‘జీవపరిణామ వృక్షశాఖ కొసల మీద వికసించిన పుష్పం మనిషి’ అన్నప్పుడూ... సైన్సుకూ, కవిత్వానికీ, తాత్వికతకూ మధ్య చెదిరిపోయే సరిహద్దులు కనిపిస్తాయి.”

డా. గేయానంద్

కొత్త పుస్తకాలు

నిశ్చల స్వరం
వచన కవితాసంపుటి
అనువాదం: అద్దేపల్లి రామమోహనరావు
ఇంగ్లీషుమూలం: కొలకలూరి ఇనాక్
లభ్యత: ఫోన్: 040-24093403
వెల: 72 పేజీలు: 158

“నాకు మొదటబుచ్చి ఇంగ్లీషు కవితాన్ని తెలుగులోకి అనువదించడం మీద గొప్ప ఆసక్తి ఉంది. ఫిట్టిరాల్డ్ ఉమర్ఖయ్యాం పద్యాల అనువాదమొక్కటే మధుజ్వాల పేరుతో ప్రచురితమైందిగాని వందలాది అనువాద కవితలు ముద్రణకాలేదు. కిందటి సంవత్సరం డా॥ కొలకలూరి ఇనాక్ గారి సాహిత్య సమాలోచన సభలో హైదరాబాదు కోర్ట్ ఉమర్స్ కాలేజీలో జరిగినప్పుడు, నన్ను డా॥ కొళ్ళాగుళ్ళ అనందన్, ఇనాక్ గారి Voice of Silence ఇంగ్లీషు కవితాసంపుటిపై మాట్లాడమన్నారు. ఆ పుస్తకం మీద మాట్లాడమే, నాకు ఒక అవకాశమాతుందని నేను అనుకోలేదు.”

డా॥ అద్దేపల్లి రామమోహనరావు

అచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ సాహిత్యంపై పరిశోధనం
సంపాదకులు: అచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి
, అచార్య కొళ్ళాగుంట అనందన్
వెల: 90 పేజీలు: 168
లభ్యత: ఫోన్: 040-24093403

“ఈ పరిశోధన పత్రాలు నిశిత పరీక్షలుగా, నిశ్చల పరిశీలనలుగా ఉన్నాయి. ఇవి నా సాహిత్యం చదివి ఉంటే, కొత్త ఆలోచనలు కొంతమేర రేపుతాయి. చదివి ఉండకపోతే, నా సాహిత్యం కొంత పరిచయం కలిగిస్తాయి. పరిశోధకులకు నూత్న పథ ప్రదర్శనం చేస్తాయి. మొత్తం మీద నా సాహిత్యం స్థూలంగా అంచనా వేయటానికి సూక్ష్మదృష్టితో సహాయంగా ఉంటాయి. నా సాహిత్యం సమాజానికి మరింత సన్నిహితం అవుతుంది. నేను పునఃపరిచయమవుతాను.”

అచార్య కొలకలూరి ఇనాక్

నవతరం తెలుగు కథ
వారధి రచయితల సహకారవేదిక.
వెల: 60 పేజీలు: 287
లభ్యత: ఫోన్: 9949535695

“ప్రస్తుతం తెలుగు సాహిత్యంలో కథాప్రక్రియ ఎక్కువ పాఠకాదరణని పొందుతోంది. విరివిగా కథా సంకలనాలు వస్తున్నాయి. వ్యక్తిగత సంకలనాలు, వార్షిక కథా సంకలనాలు, ప్రాంతాలవారీ, అస్థిత్వాలవారీ కథా సంకలనాలు వస్తున్నాయి. వీటితోపాటు ప్రత్యేక సందర్భాల్లో ప్రత్యేక అవసరాల దృష్ట్యా కథా సంకలనాలు వస్తున్నాయి. ‘వారధి’ వేదిక ద్వారా వస్తున్న ఈ కథా సంకలనం కథల ఎంపిక, ప్రచురణ, మార్కెటింగ్ మొదలయిన అంశాల్లో విలక్షణత కలిగివుంది. 24 మంది యువకథా రచయితల ఉత్తమకథలు ఈ సంకలనంలో వున్నాయి.”

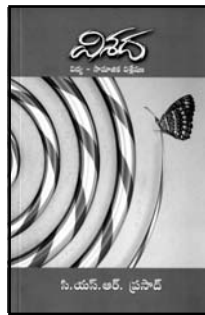
కె.యన్. మల్లీశ్వరి

అచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ సాహిత్యంపై విమర్శనం
సంపాదకురాలు: డా. కొలకలూరి మధుజ్యోతి
వెల: 116 పేజీలు: 203
లభ్యత: ఫోన్: 040-24093403

“ఇటీవలి నాలుగు గ్రంథాలు, రెండు నవలలు, సర్కారు గడ్డి, అనంతజీవనం, రెండు కథానికా సంకలనాలు కొలుపులు, కట్టడి మీద వేరు వేరు పత్రికల్లో వెలువడ్డ సమీక్షా వ్యాసాలు మరో భాగంగా; గ్రంథావిష్కరణ సందర్భం పురస్కరించుకొని, విమర్శనాత్మకంగా వెలువడ్డ సాహిత్య సమాచార దృక్పథాలు ఇంకో భాగంగా, అచార్యుల జీవిత సాహిత్య దృక్పథాలు ఆధారంగా నిర్వహించిన ముఖా ముఖులలోని వివిధాంశాలు వేరొక భాగంగా అచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ సాహిత్యంపై విమర్శనం గ్రంథం రూపొందించాను.”

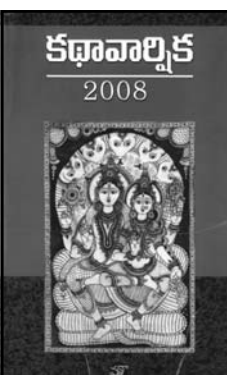
డా. కొలకలూరి మధుజ్యోతి

విశద విద్య-సామాజిక విశ్లేషణ సి.యన్.ఆర్. ప్రసాద్
వెల: 60 పేజీలు: 204 లభ్యత: ప్రజాశక్తి
లభ్యత: విశాలాంధ్ర & ప్రముఖ పుస్తకాల షాపుల్లో

“సి యన్ ఆర్ అనువాదాలకు ఎంచుకున్న విషయాలైనా, మనసుపడి రాసిన విషయాలైనా బిడ్డల శిక్షణ, విద్యా విధానం. బిడ్డల శిక్షణను ఆదర్శప్రాయమైన విద్యావిధానానికి ఆయన ఒక వికాసవంతమైన ఆరంభంగా ప్రతిపాదించాడు. 1994లో చలం జయంతి సందర్భంగా బిడ్డల శిక్షణ గురించి సిఎన్ఆర్ రాసిన సంపాదకీయం దానికదిగా ఒక ఉత్తమ అభిరుచిగల సాహిత్య కానుక. బాల్యమే జీవన న్యభావాన్ని నేర్పుతుందనే చలం భావనను విస్తరించి హృదయంగా విశదపరిచారు.”

వి.వి.

కథావార్షిక 2008
సంపాదకులు: డా.వి.ఆర్. రాసాని, మధురాంతకం నరేంద్ర
వెల: 100 పేజీలు: 146
లభ్యత: తిరుపతి-ఫోన్: 2245297, 2241588

“రచనలో వెల్లడయ్యే రచయిత న్యభావంలాగే సంకలనాల వెనకుండే సంపాదకుల వ్యక్తిత్వాలను సైతం పాఠకులూ, విమర్శకులూ అర్థం చేసుకోలేకపోరు. యే కృషి పరిపూర్ణంగాదు. అన్ని సంకలనాలకూ పరిమితులుంటాయి. పరిమితులున్నాయనే కారణంగా విమర్శనూ, సంకలనాలనూ మూర్ఖిగా విడనాడడం నబబుగాదు. సంకలనాలకు గొప్ప రచనలు అలంబనేగానీ, రచనలకు సంకలనాలు అలంబనగాదని గుర్తించాలి.”

మధురాంతకం నరేంద్ర

Printed, Published and owned by V. Krishnaiah 1-1-298/4, Street No-1, Ashoknagar, Hyderabad-20,
Printed at Prajashakti Daily Printing Press, 1-1-60/2, M.B. Bhavan, Musheerabad, Hyderabad,
Published at Shaitya Prasthanam 1-1-60/2, M.B. Bhavan, Musheerabad, Hyderabad-20. Editor. T. Ravi

'నా తెలంగాణ కోటి రతనాల వీణ' అంటూ వినబించిన కవి దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు . విజాం నవాబుకు వ్యతిరేకంగా ప్రత్యక్షంగా ఉద్యమాలలో పాల్గొని జైలుకెళ్ళారు. ప్రసిద్ధ గేయం 'ఆ చల్లని సముద్ర గర్భంలో/దాచిన బడబాలనమెంతో/ ఆ నల్లని ఆకాశంలో కానరాని భాస్వరులెందరో/భూలోకం పుట్టుక కోసం/రాచిన సురగోళాలెన్నో' రాసింది దాశరథి. అగ్నివీణ, అగ్నిధార తదితర రచనలు సుప్రసిద్ధాలు.

ఫోటో: జిన్. భూషన్

దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు

(22-7-1925 - 05-11-1987)

నాల్గవే ముద్రా

50% డిస్కంట్

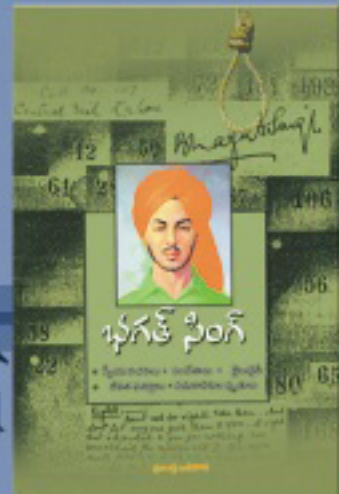
రూ. 100/-

రూ. 50/-

ప్రత్యేక తగ్గింపు

భగత్ సింగ్ జీవిత
సమగ్ర సమాచారాన్ని
తెలిపే పుస్తకం!

ప్రతులకు:

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి

హైదరాబాద్ - 500 020

ఫోన్: 040 - 27608107

భగత్ సింగ్

రచనలు

జైలు డైరీ

జీవిత ఘట్టాలు

సందేశాలు

సమకాలికులు స్మృతులతో

If Un delivered please return to :

Prasthanam

C/o M.H.Bhavan, Plot No. 21/1, Azamabad

Near RTC Kalyanamandapam, Hyderabad - 500 020 (A.P)

Ph: 040-27660013, Cell: 9490099059